

Ullut ataatsimiiffiusut aqqaneq arfersaneq pingajuat, tallimangorneq 6. november 2009.

Immikkoortoq 40

Piniartut aalisartullu piffissaq ilaanni inuuniarnikkut ajornatorsiulernerminni pisortanit ikiorneqarsinnaanerisa pitsaanerulernissaat siunertaralugu sulisoqarnissaannik Naalackersuisut peqqunissaat inatsisartut aalajangiiffisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Hans Aronsen)

(Siullermeenera)

Ataatsimiinnermik aqutsisut:

Josef Motzfeldt, Inatsisartut Siulittaasuat, Inuit Ataqatigiit

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq, Siumut

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tullia aappaat, Inuit Ataqatigiit.

Josef Motzfeldt, Inatsisartut Siulittaasuat (IA)

Tassalu Siunnersuuteqartoq Inatsisartunut ilaasortaq Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit, siunnersuumminik saqqummeeriarli.

Hans Aronsen (IA)

Aap Qujanaq.

Ilaqutariit meeqqanik pilersugaqartut piffissap ilaanni inuuniarnikkut ajornartorsiuteqalersartut eqqarsaatigalugit oqallinnermi ilangullugit taaneqartarput ilaqutariit piniarnermik aalisarnermillu inuussutissarsiortumik pilersuisoqartut. Pisortanit ikiorsiissutit pillugit inatsisartut peqqussutaat nr. 15 20. november 2006-imeersoq kingusinnerusukkut allanngortinneqartoq malillugu piniartut aalisartullu ikiorserneqarsinnaanerit ajornannginnerulersimagaluartoq sulit ajornartorsiutitaqarpoq.

Pisortanik ikiorsiissutit pillugit inatsit nunami sulinermik inuussutissarsiutillit atugaat najoqqutarinerullugit ilusilersugaammat, piniarnermik aalisarnermillu inuussutissarsiutilinnut inuuniarnermi ajornartoornermi pisortanit ikiorneqarnissamik saaffiginninnermi ajornartorsiortitsisarpoq. Ikiorsiinnermi annertussusiliineq SIK-p pisortallu akornanni nunami sulisut isumaqatigiissutaat malillugit annertussusiligaapput, akiligassat aalajangersimasut suussanersut nunami aalajangersimasumik suliffeqartut akilersortagaat malillugit annertussusiligaallutik, aammalu nunami suliffeqalernissamut piareersimanissaannik piumasaqaatitaqarlutik.

Inuussutissarsiutigivillugu piniartut aalisartullumi ikiorserneqarnissamut piumasaqaatinik amerlasuutigut naammassinnissinnaasangillat. Ukiariartorerani aammalu sikuusartumi sikuilernerani sila ullorpassuarni angallavissaaajunnaaraangat piniarnermik aalisarnermillu inuussutissarsiuteqartut inuuniarnerminni meeqqaminnullu pilersuiniarnerminni ajornartoorsinnaasarput. Pisortaniillu ikiorsiissutinik qinnuteqaraangamik nunami suliffeqalernissamut piareersimanissamut piumasaqaat naammassisinnaasangilaat silagissippat aallaqperiannaasaramik. Piniartummi aalisartullu silamik peqquteqartumik angalasinnaannginnerminni piniutigissartarput aammalu piniutitik nakkutigiuannartarlugit.

Taamaammallu nunami suliffinnut suliartoriaannartut inissisimaneq ajorput, tamakkulu pissutigalugit pisariaqartitsivinnermi aammalu meeqqaminnut inuussutissamik pilersuiniarnerminni ikiorsiissutinik qinnuteqarnerminni ajornartorsiortinneqartarlutik.

Ikiorsiinnermi aamma piniartut aalisartullu nunami suliffilinnut sanilliullugit allaanerusunik aningaasartuuteqartarnerat eqqarsaatigineqarneq ajorpoq, angalaqqilernerme orsussamut patroninut allanullu piniarnermi aalisarnermilu pisariaqartinneqartunut aningaasartuuteqartariaqarnerat eqqarsaatigineqaratilluunniit apeqqutaatinneqarneq ajorput.

Siunissami Nunatta pissarititaannik pilersorneqarnissarput pisariaqartittuassagatsigu piniussisoqarnissarput aalisartoqarnissarpullu pisariaqartittuartaavaarput, taamaammat aamma ajornartuinnermi pisortaniit ikiorserneqarsinnaanermut taakkununga nunami suliffilittuulli naleqqussakkanik periarfissinneqartariaqarput.

Tamanna pisariaqartoq erserseqqinneqarpoq meeqqat kaattut pillugit Qaasuitsup kommuniani innuttaasunik oqallitsitsinermi.

Taamatut oqaaseqarlunga neriutigaara siunnersuut pingaarutilittut isigisarput Inatsisartuni ilaasortanit ilassilluarneqassasoq.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Taavalu massakkut Isumaginnermut Naalakkersuisoq Maliina Abelsen, Inuit Ataqtigiit.

Maliina Abelsen, Isumaginninnermut Naalakkersuisoq (IA)

Apeqqummut qujanaq.

Piniarnermik inuussutissarsiuteqartut ajornartorsiulersarnerat meerartaannullu atugassarititaasunut tunngasut Naalakkersuisut pingaartitaraat. Ilaatigut tamakku tunngavigalugit atugarissaarnissaq pillugu isumalioqatigiissitamik aamma suliniutit pillugit suleqatigiissitamik nunap immikkoortuini aalajangersakkanik pineqartumi iliuusissanik suliniuteqartussanik, uanilu apeqqummi pineqartumut misissuisussanik Naalakkersuisut pilersitsiniarput.

Piniartut aalisartullu pisortanit ikiorsiisarnermut inatsisip qasuteriffiqineqarsinnaaneranut apeqqummut tunngatillugu aallaaviusariaqarpoq, aalisartut piniartullu aningaasartuutigisartakkaminnut aalajangersimasunut pilersuinissaminullu atugassanik inuussutissarsiuteqartut allat assigalugit pisortanit ikiorserneqarnissaminnut piginaatitaammata. Qinnuteqaatit ataasiakkaarlugit naliliiffiqineqareerneratigut ikiorsiissutit pilersuinnermut aningaasartuutinullu aalajangersimasunut atugassatut tunniunneqartarput, takujuk peqqussummi § 4 imaluunniit ataasiaannartumik aningaasartuutinut ikiorsiissutitut tunniunneqartarput, takujuk peqqussummi § 20.

Pisortanit ikiorsiissutit annertussusissaat ataasiakkaarlugit nalilersorneqartarput, qinnuteqartullu aalajangersimasumik aningaasartuutigisartagai pilersuisusssaataitanera il.il. aallaavigalugit annertussusilerneqartarlutik. Aningaasat ikiorsiissutigineqartut tamatigut annertussusilerneqartassapput ilaqtariit naammattumik nerisaqarsinnaanngorlugit,

inuunniarnerminnilu pisariaqartitaannut allanut naammattussanngorlugit. Pisortanit ikiorsiissuteqarnissat nalilersorneqarnerini tamatigut meeqqat pisariaqartitaat immikkut isiginiarneqartassapput.

Tassunga tunngatillugu immikkoortinneqarneq ajorput qinnuteqartup aalisartuunera, piniartuunera, sulinermik inuussutissarsiteqartuunera suliffissaaleqisuuneraluunniit. Piffissap ingerlanerani imminut ilaquuttaminullu pilersuisinnaanngikkaanni, ikiorserneqarnissamik qinnuteqartoqarsinnaavoq.

Pisortanit ikiorsiissutinik pisartagaqalernerimi piumasaqaataavoq ikiorserneqartoq sulilernissamut piareersimassasoq. Taassuma nalilersornerani pingaaruteqarpoq eqqaamassallugu qinnuteqartut ataasiakkaarlugit apeqquutilu tamaasa ilanngullugit nalilersorneqartartussaammata.

Naalackersuisut uppersarsinnaavaat pisortanit ikiorsiissutit pillugit peqqussummi aalisartut piniartullu sulilernissamut piareersimasussaataitaneranut tunngatillugu ajornartorsiutit peqqusut aqputigalugu tamakkiisumik aaqiiiffigineqarsinnaanngimmata, tassungali tunngatillugu inatsisit allanngortinneqassappata annertuumik piareersaasiortoqaqqaartariaqarpoq. Aqputissaq siulleq tassaavoq akileraartarneq atugarissaarnissarlu pillugit isumalioqatigiissitamik pilersitsinissaq, tassani pisortanit ikiorsiissutit ilanngullugit isumalioqatigiissitami misissuiffigineqaaqqissaartussaammata.

Isumalioqatigiissitap akileraartarnermut tunngasut, ineqarnermut tapiissuteqartarnerit isumaginninnikkullu aaqquissuussinerit imminnut ataqatigiissuunerinut tunngasut misissussavai, taamaalilluni pisortanit ikiorsiissutit pisariaqartitsisunut tunniunneqartalissammata, peqatigitillugulu anguniagaavoq sulilernissaq kajuminnarnerulissasoq.

Malitsigitillugu Naalackersuisut kissaatigaat nunap immikkoortuini aalajangersakkanik iliuusissanik suliniuteqarnissaq, tamatuma siunertarivaa nunap immikkoortuini ineriartornerup piffinni periarfissaasut piffiillu immikkoorutaat isiginiarlugit piorsaavigineqarnissaat. Tamatuma nassatarissavaa inuit ikinnerusut pisortanit ikiorsiissutinik

pisariaqartitsilernerat – apeqquteqartup sammisai aamma ilanngullutik ikinnerulerlutik.

Tamatuma saniatigut Isumaginninnermut Naalackersuisoqarfimmi piitsuussutsip Kalaallit Nunaanni pissutsit malillugit qanorpiaq paasisariaqarnera misissuiffigissallugu aallartitsisimavoq.

Pilersaarusiame tassani piitsuussuseq siammasissumik eqqarsarluni aallaveqartinneqarpoq. Aningaasaatikinnek pissutigalugu piitsuussuseq kisimi pineqanngilaq, kisianni aamma inuttaasut peqqinnissakkut tapiissutinut periarfissaat, ilinniarnissamut, aningaasarliornermi ajalusooqqajaanermut, inoqatinit avissaarsimaneq il.il.

Tamanna tunngavigalugu Naalackersuisut kaammattuutigaat inassuteqartinnani isumalioqatigiissitap suliniutillu pillugit suleqatigiissitap sulinermini innersuussutaat saqqummernissaat utaqqineqarallassasut. Tamatuma kingorna aalisartut-piniartut suliffeqalernissamut piareersimasussaatitaanerannut, namminnerlu pilersulersinnaanerinit tunngasut Naalackersuisunit nalilersoqqinneqassapput inatsisitigut allanngortitsisinnaanissaq siunertaralugu.

Taamaattumik Naalackersuisut kaammattuutigaat, siunnersuut taamatut isikkoqartillugu akuerineqassanngitsoq.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq.

Taamalillutalu partiit oqaaseqartui tikippagut, siulliulluni oqaaseqartuussaaq Inuit Ataqtigiit sinnerlugit Jane Petersen.

Jane Petersen (IA)

Qujanaq.

Inuit Ataqtigiit isumaqarpugut inuiaqatigiit pingaartitaminnik naleqartitaminnillu ajornartorsiuteqarpata, pisussaaffigigipput akornatsinni pineqartut ajunnginnerpaamik

aaqqiissuteqarfigissallugit. Qangaaniit piniarnikkut inuussutissarsiuteqarneq tassaavoq Nunatsinni nappatigisimasatta pingaarnersaat. Tamannalumi ullumikkut suliqjanartumik attanneqarlunilu ingerlanneqarpoq, naak inatsisitigut pisortanik inuussutissarsiortunut atugassiissutigineqartut pitsaanerpaajusutut oqaatigineqarsinnaanngikkaluartut.

Siunnersuuteqartup Hans Aronsenip, Inuit Ataqtigiiinneersup tamanna arajutsisimanngilaa. Tunngavilersuuteqarnermilu takutippa, piniarnermik aalisarnermillu inuussutissarsiortornerup sutigut kipungaffeqarnera. Ilumoorpoq piniartoq sulinermi inuussutissarsiuteqartutullu pilersugaqarmat. Aamma ilumoorpoq sila unerisimannngitsillugu inuussutissarsiumminik ingerlatsinera pilersuisinnaaneralu unittariaqartarmat.

Tamanna maannamut inuiqatigiinnut tamatsinnut immitsinnut pilersornerunissamik suaaruteqarnitsinnut sunniuteqarpoq. Piniartut piniakkani angerlamut apuuppagit, tunillugillu Nunatta pissarititaaneersunik inuiaqatigiit inuussutissanik pilersortarpai. Allaallumi utoqqartagut pisinnaanngitsut aammalu ilaqutariit piniartukkormiuunngitsut Nunatta pissarititaanik nerinissaminnut periarfissinneqartarlutik.

Inuit Ataqtigiiit isumaqarpugut inuiaqatigiittut pingaartitagut naleqartitagullu ullumikkornit pitsaanerusemik pilersaarusiukkamik ilusilersorneqartariaqartoq. Tassanilu ilaavoq aamma piniarnermik aalisarnermillu inuussutissarsiuteqarneq. Piniartut aalisartutullu inuussutissarsiuteqarneq inuiaqatigiinni pingaartinneqarlunilu naleqartinneqassappat, tamatsinnullu tangilimmik sunniuteqassappat, inuussutissanik immitsinnut pilersornerunissarput annertusarsinnaajumallugu aamma nalilersuiffigineqartariaqartoq Inuit Ataqtigiiinniit isumaqarpugut. Immitsinummi pilersornerunitta qulakkiissavaa avataaniit tunissassianik eqqussinerujussuup millisarneqarnera.

Aamma piniartut aalisartullu inuiaqatigiit tamarmiusut iluaqtissarsiffigisaannik. Piniartut aalisartullu sila unerisimannngitsillugu inuuniarnikkut ajornartoorluinnarunik, ikiorsiissutinik ataasiaannartunik kommunalbestyrelsemut qinnuteqarsinnaatitaapput. Naak piniartut aalisartullu assigiimmik sulisartutut pilersugaqaraluartut, sulinermik inuussutissarsiortut illuatungaani napparsimatillutik aningaasarsiaminnik annertuumik annaasaqaataanngitsumik pisortanik ikiorserneqarsinnaapput.

Tassani aperisariaqarpugut, sooq inuiqatigiit pingaartitaat naleqartitaallu, tassalu piniartuuneq aalisartuunerlu allatulli inuussutissarsiortartut akuerineqanngillat allatulli inatsisitigut aamma pisinnaatitaaffeqarlutik. Inuit Ataqatigiit tassuunartaatigut kipungasoqarnera aaqqitassaasutut isumaqarpugut.

Taamaattorli Nunarput issorartoorsummat periarfissarititaasullu taamaallutik assigiinngisitaarmata, tupinnanngitsumik piniartut aalisartullu atugaat assigiinngissitaarput, apeqqutaaalluinnarluni nunap immikkoortortaani sorlermi aggerfeqarnerisut.

Assersuutigiinnarlugu Avanersuarmit, Tunumiut, Kangaatsiaap eqqaani aammalu Nunatta isuani piniarnermik inuussutissarsiuteqartut atugarisaat Nunatta immikkoortuinit allanit allaanerulluinnartuupput. Taamaattumillu pissutsit taamaannerat aaqqiiniarnermi aamma isiginiarneqassasoq Inuit Ataqatigiinniit isumaqarpugut.

Inassutigissavarput Naalakkersuisut pilersaarutigivaat Akileraartarnikkut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap pilersinneratigut apeqqutit matumani siunnersuuteqartumik ilaatigut kalluarneqartut ilanngullugit ajornartorsiutillu qulaajagassat allat soorlu akileraartarnikkut, ineqarnikkut, tapiissuteqartitsisarnermi aaqqissuussinerit, isumaginninnikkut ikiorsiissutit ilaalu ilanngullugit nalilersuiffiqineqassasut.

Naalakkersuisullu akissuteqaammini oqaatigivaa nunap immikkoortortaani ilusiligassamik suliniuteqartoqartoq. Tassa nunat immikkoortuni piffinni periarfissarititaasut piorsaavigineqarnissaat siunertaalluni. Tamanna Inuit Ataqatigiit assorsussuaq isumalluarfigivarput. Tassami Nunatta iluani inuussutissamik pilersuineq aalajangersimasumik anguniagaqarluni sanaffiqineqartuuppat qularinngilluinnarparput piniartut aalisartullu inuussutissamik pilersuinermi maannamik aaqqissuussaalluagaanerusumik atorluarneqarsinnaanngornissaat.

Inuit Ataqatigiit ismaqavippugut tamanna pimoorunneqarluninartariaqartoq. Upperivarpummi piniartortagut taakkuusut Nunatsinni inuussutissamik pilersuisussatta pingaarnersaat. Inuit Ataqatigiinniit isumaqarpugut ajornartorsiutit inatsisigullu kipungasoorutit siunnersuuteqartumit matumani iluarsiivigineqaqquneqartut Naalakkersuisut Akileraartarnermut Atugarissaarinermut

Isumalioqatigiissitamik pilersitsiniarnerannut ilaatissallugit tulluurtuusut. Taamaattumillu isumalioqatigiissitap inerniliussaasut inassuteqaatissaalu utaqqimaarneqarallassasut isumaqarpugut.

Taamatullu oqaaseqarluta siunnersuuteqartup anguniagai aamma Naalakkersuisunit suliniutigineqareersut ilaatinneqassasut pingaartinneqarmat, naggataatigut oqaatigisinnaavara, tamanna Inuit Ataqtigiit assorsussuaq iluarisimaaratsigu. Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq.

Tassalu pisarnitsitut maanna tassa periarfissanngorpoq inatsisartut ataatsimiittarfianiittuninngaanniit ilaasortanik oqaaseqarsinnaaneq. Taavalu qinnuigissavakka oqaaseqartussat nalunaarlutik toorseqqullugit.

Oqaaseqarumasoaqqanngilaq, taamaattumik Inuit Ataqtigiit saqqummiussisuanut qujavugut.

Massakkullu uani toorsineq isumaqaraluarama partiit oqaaseqartuurtut toorsinerusoq, kisianni tassa oqaaseqartumut aamma oqaaseqaateqarnissamut qinnuteqartoqarpoq, tassalu Inatsisartunut ilaasorta Karl Lyberth, Siumut – takanna.

Karl Lyberth (S)

Qujanaq.

Jane Petersen, Inuit Ataqtigiit sinnerlugit saqqummiininni ukua saqqummiussatit assortornianngilakka aamma siunnersuuteqartoq paasilluarlugu oqaaseqaravit. Unaana apeqqutiginiaannariga Inuit Ataqtigiit qanoq isumaqarfigeneraat una apeqqut ataatsimiititaliamut sussassaartumut ingerlateqqinnissaa. Taanna ilissi qanoq isumaqarfigivisiuk, uani Inatsisartut ataatsimiititaliaanut ingerlatitseqqinnissami taasaqqannginnassi.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Taava oqaaseqartoq.

Jane Petersen (IA)

Apeqqutinnut qujanaq. Tassuuna tunngavilersuutigaaqut pisariaqartorpasuit Nunatsinni aalisarnermut piniarnermullu tunngassuteqartut ataatsimoorussamik ataqtigiissaarisumik

aaqqissorneqartariaqartut. Aammalu isumaqarpugut atugarissaarnermut akileraartarnernullu isumalioqatigiissutip taanna suliassarissagaa aamma tassunga inassutigaarput.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siullem (S)

Qujanaq.

Maannalu oqaaseqarniarluni allanik nalunaartoqanngimmat, oqaaseqartoq qutsavigaarput.

Tulleriaartarnerpullu malillugu maanna Siumumit oqaaseqartussaqaq sassaqqaarput, tassalu

Inatsisartunut ilaasortaq Hr. Karl Lyberth, Siumut. Takanna.

Karl Lyberth (S)

Qujanaq.

Piniartut aalisartullu piffissap ilaanni inuuniarnermikkut ajornartorsiuteqalernerminni pisortanik ikiorserneqarsinnaanerisa pitsaanerulernissaat siunertaralugu sulisoqarnissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik inatsisartut aalajangiiffigisassatut siunersuut Inatsisartunut ilaasortamit Hans Aronsenimiit, Inuit Ataqatigiit saqqummiunneqarpoq.

Piniarnermik inuussutissarsiuteqartut ajornartorsiulersarnerat meerartaannullu atugassarititaasunut tungasut pitsanngorsartuarnissaat Siumumiit pingaartitaraarput. Aamma maluginiarparput siunnersuuteqartoq tamanna pingaartillugu saqqummiussaqaartoq. Kisiannili siunnersuuteqartumut eqqaasitsissutigissavarput maannakkut Naalakkersuisuusut 2010-mut aningaasassanut inatsisissatut siunnersuutimikkut piniarnermik aalisarnermillu inuutissarsiuteqartut aningaasaqarniarnermikkut periarfissaasa atugarisaasalu ullumikkornit ajornerusumik inissisimalernissaat annertuumik aqqutissiummassuk. Nioqqutissanik tunisassanillu assartuinerit akisulernerulersinnerisigut, pisiniarfinni pisiassat akisunerulernerisigut, ineqarnermut akiliutit qaffaaffiginnerisigut.

Kommuninut tapiissutaasartut ikilersinnerisigut, aalisarsinnaanermut akiliuteqartitsisalernerup eqqunneratigut. Saarullit akiinik minnerpaaffiliinissap akerlerineratigut. Kiisalu aamma minnerunngitsumik ilaqtariinnut meeqqanullu ikiorsiissutaasartut aaqqissuussinerit piiarneqarput, soorlu meeqqanut ileqqartitsisarneq, meeqqat atuarfianni atuartunut angajullernut tapiissutaasartut piiarneqarlutik. Tamakkunatigut inuiaqatigiinni aaqqissuussinerit piiarneqarnerat piniarnermik aalisarnermillu inuussutissarsiuteqartunit sakkortooujussuarmik malugineqartussaassapput,

minnerunngitsumik isorliunerusuni nunaqarfinnilu najugalinnut. Tamakku ulluni aggersuni tamatta misigilissavagut maannakkut Naalackersuisuusut pinngitsoortinniarunikkitt aningaasanik inatsisissatut siunnersuut allanngorluinnartariaqarpoq Siumumiit siunnersuutaasunut annertuumik qanillattuiffiusumik.

Neriuppugullu partiit naalackersuisuutitaqartut kingusinaartigatik aaqqiissutissanik Inatsisartunut saqqummiussiumaartut, tassa Inatsisartut 2010-mut Aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik suliaqarnerisa naammassinnginnerani. Aalajangiiffigisassatut siunnersuut saqqummiunneqartoq nassuiarneqaraluarluni inatsisitigut qanoq aaqqiisoqarsinnaaneranik imaqqanngimmat Siumumiit aalajangeeqataaffigisinnaanngilarput.

Taamaakkaluartoq ajornartorsiut atuuttoq nalunnginnatsigu aamma ajornartorsiutaat qulaani taasatsitut minnerulernaviannngimmata Siumumiit inassutigissavarput siunnersuutip ataatsiimiititaliamut ingerlatinneqarnissaa.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Taava apeqquteqarumasooqarnersoq matumani oqaaseqarumasooqarnersoq.

Siulliulluni oqaaseqarumavoq Inatsisartunut ilaasortaq Hans Aronsen, Inuit Ataqtigiit, takanna.

Hans Aronsen (IA)

Uani oqaluuserisassami saqqummiuussaqaartuullunga ukua apeqqutigineqartut akisussanngorakkitt, akiumaarakkitt. Unalu eqqumiigilaagara apeqqutigilaarniarpara Karl Lyberthimut, Siumut oqaaseqartuanut.

Tassa aalajangiiffigisassatut siunnersuummut tunngatillugu Siuminngaanniit aalajangeeqataajumanneriarlutik allassinngitsumi uani ataatsimiititaliamut ingerlanneqarnissaanut innersuussinnersi, taanna imminut assortuutinnginnersoq, imaluunniit isumarpiarsi sumerpiamiinnersoq paaserusuppara, uani allaqqagami aalajangeeqataasinnaangitsusi. Taavalu aappaatigut illuatungaatigut oqarlusi ataatsimiititaliamut ingerlatitseqqillusi, taanna aalajangiinerunnginnersoq.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Oqaaseqartoq.

Karl Lyberth (S)

Aap, siullermik utoqqatissutigissavara paasiuminaalaartunik oqalussimaguma.

Uani taamatut aalajangeeqataaffigisinnaannginneranut oqarnitsinnut patsisaaginnarpoq una ajornartorsiut saqqummiussat aaqqiiniarneq saqqummiussat periarfissarpassuugamik tassani aaqqiiniarnerup iluani assigiingitsunik iliuseqarfigineqarsinnaasut. Tassa ajornartorsiut atuuttoq nalunngilarput aamma piviusuusoq nalunngilarput. Aamma minnerunngitsumik maani, naluara kukkunerlunga oqassaguma, maani Inatsisartuni immaqa tamanna ilisimanerpaavara ukiuni 17-nini piniartuunikuuvunga aalisartuunikuullungalu piffissami sivisunerpaami umiatsiaararsorlunga. Taamaattumik taakkua ajornartorsiutit nalunngeqaakka.

Unaana pigipput qanorpiaq aaqqiiniarnermik siunersuuteqartoqanngimmat taamatut massakut aalajangiisinnaanngitsugut, kisianni ajornartorsiut piviusummat atuummat Inatsisartut ataatsimiitaliaanut oqaluuserineqartariaqartoq inassutigigipput.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Takusinnaavara akissut erseqqissutut akuersaarneqartoq.

Tulliulluni oqaaseqarniarluni qinnuteqarnikuuvoq Inuit Ataqatigiinniit Jane Petersen. Takanna.

Jane Petersen (IA)

Qujanaq.

Ilisimavarput ukiuni kingullerni taanna ajornartorsiut qaqinneqartuaannarsimasoq aamma Inatsisartuni siullermeerluni qaqinneqanngitsoq. Uangaana uku tikikkusullugit piniartut aalisartullu sila unerisimanngikkaangat inuussutissarsiornerat unittarpoq. Tassani ikiorsiissutaasinnaasut killeqartinneqarput, tassa kommunalbestyrelsimut qinnuteqarsinnaapput ukiumut ataasiaannarlutik ikiorsiissummik pineqarnissamut. Taanna patsisaavoq piniartoq namminersortutut inissisimanagera pillugu. Taanna Siumup qanoq isumaqarfigaat, namminersortutut inissisimanagera ilissi qanoq aaqqiivigerusuppisiuk imaluunniit taamaattuaannarniarpanukua.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Oqaaseqartoq.

Karl Lyberth (S)

Tassa oqareernittuut taanna ajornatorsiut atuuppoq, taamaattumik pimoorullugu Inatsisartut ataatsimiititaliaani sammineqartariaqarpoq. Una nalunngilara piniartut aalisartullu namminersortutut isigineqartut, aammami namminersoramik, namminersortutut ingerlatsigamik, taanna assortoruminaatsorujussuuvoq. Taamaammanuna una piniartut aalisartullu immaqa silap ajornera patsisigalugu imaluunniit arlaannik patsiseqarlutik isertiqarsinnaanngikkallarnerminni kommunimut saaffiginnikkaangamik qinnuigineqartartut naqitseqqullugu, tassa suliffissarsiortutut naqitsinissaat taanna piumarineqartarpoq.

Taamaattumiuna una ajornatorsiut ukiorpassuarni atuussimasoq eqqumaffigineqaraluarluni qanorpiaq aaqqissallugu taanna maannakkut suli nassaariuminaatsutut imaluunniit aaqqikkuminaatsutut isigineqarnikuusoq. Taamaammanuna siunnersuuteqartup siunnersuutaa imaluunniit saqqummiussaa aatsaat saqqummiunneqalinngikkaluartoq iluatigalugu piviusuummat Siumuminngaanniit oqalliseqataarusuttugut, taakkua piniartut aalisartullu arlaatigut taamatut ajornartorsiuteqaraangata ikiortariaqarmata.

Taamaammanuna inassutigigaluarippit aap Inatsisartut Ataatsimiititaliaani oqallisiginiartigu, imaassinnaavoq aaqqiissutaasinnaasumik tassani taanna aqputigalugu nassaarsinnaasugut.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Oqaaseqarniarlutik allanik nalunaartoqanngilaq.

Aana Inuit Ataqtigiinniit Jane Petersen, takanna.

Jane Petersen (IA)

Qujanaq.

Ukiuni kingullerni piniarnikkut aalisarnikkullu inuussutissasiuuteqarniarneq qanoq ingerlanera nalunngilarput. Massakkut pisariaqavissoq tassaavoq aalisartut piniartullu siunissami neriuuteqalernissaminnut inuussutissarsiutimik napaannarnissamut, namminerlu pilersorneqarnissamik periarfissamik tunineqarnissaat. Piviusoq unaagami, naammanngilaq

piniagassanik tunigaanni piniartullu neriutissaannik tuninagit siunissamik qanoq inuuneqalerumaarnissaat. Taamaattumik apeqqutigerusuppara una tunngassuteqarmat ikiorsiisarnermut tunngasoq piniarsinnaajunnaarnermut tunngassuteqaraangat ajornartoortarneq pillugu tunngasuummat, Siumut qanoq eqqarsarpa, qanoq aalisartortagut piniartortagullu neriuummik tunineqarnissaannut qanoq eqqarsaateqarpat.

Imaassannginnami piniagassatigut tunisinikkut taamaallaat neriuummik tunisisoqarsinnaasoq. Kisiannili ungasinnerusumut isigaluni qanoq siumut isigaluni qanoq Siumut pilersaaruteqarpa aalisarnerup piniarnerullu tungaasigut isummersuuteqarnermigut.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Karl Lyberth (S)

Aap qujanaq.

Tassa apeqqut pissanganarpoq, uggornarpoq 2 minutsiinnaat uani periarfissaqarama uani massakkut. Kisianni ukua Hans Aronsenip saqqummiusnaanut tunngatillugu piniartut aalisartullu uani sinerissap qanittuani imaluunniit umiatsiaararsortut taakkua pineqarnerummata ilaatigut. Tassunga tunngatillugu oqaatigisinnaavara apeqqut killormut saatilaarlugu aamma oqaatigineqarsinnaavoq, iluaqutaanaviangilaq taakkununga piniassatillutik imaluunniit aalisassatillutik akileeqqaartassappata. Tassa taakkua ajornartorsiut, inuit taakkorpiaapput aalisalerunik, arnalunnialerunik 1.500 koruuneeqqaartassasut, saarullinnialerunik 1.500 koruuneeqqaartassasut, qaleralinnialerunik 1.500 koruuneeqqaartassasut, saattuarniarnialerunillu saattuarniartuanik 1.500 koruuneeqqaartassasut. Tassa taakkua ajornartorsiut tamakkununga iluaqutaanaviangillat akornutaaginnassaaq.

Aammalu taakkua siunissaat eqqarsaatigalugit pitsaanerulertinnissaanut tunngatillugu eqqarsaatigalugit uanga nammineerlunga assorujussuaq neriutigivara Nunatsinni nammineq uumassusillit pisuussutitta atorluarnerulernissaat, aamma tassani pineqarput puisit neqaat assersuutiginnarlugit, aamma taakkua atorluarnerulernissaat uanga nammineerlunga neriutigisorujussuua naluunginnakku Nunatta sineriaani puiserpassuaqartoq, aammalu pisat amerlasartut, taakkualu atorluangippallaaqaagut.

Taamaattumik atorluaanerunikkut nutaaliornikkut assigiinngitsutigut nutaaliornikkut Nunatta pisarititaasa atorluarnerunikkut nutaaliornikkut taamatut politikkeratutta siunertaqarutta, taava piniartunut aalisartunullu aamma iluaqutaanissaa qularinngilluinnarpara isertitaannullu iluaqutaangaatsiassallutik.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit, oqaaseqaqqinniarpoq.

Jane Petersen (IA)

Qujanaq.

Qujanaqaaq Siumukkut aamma aalisarnermut piniarnermut tunngasumik neriuteqarmata. Aamma paaserusuppara aalisarnermut piniarnermut tunngassuteqartumi eqqartuitilluta Siumukkut suaarutigivaat assigiinngitsut piniagassanut killilersuisarnerit ilaalu ilanngullugit, uani assersuutigiinnarlugu puisinniartarnej pillugu qisuariaateqarujussuarput. Tunisineq, puisip amia tunineranut aki naammanngitsut ilaalu ilanngullugit. Kisianni piniartut ilisimavaat Nunatsinni pilersueqataanissartik, piniartut ilisimavaat inuiaqatigiit tamarmik tangilimmik attuumassuteqartumik tunisinissartik. Nalunngilaa piniartup amernik tunisigaangami Qaqortumi tunitsivimmi uninngaliinnartartut, inuiqatigiinnullu siammarneqarani. Taanna eqqarsartariaaseq tunisarlunilu, tapersersorniarlugillu tunisaalu iluamik atorniarnagit, suna ilissi Siumimi qanoq isummertariaaseqarpisi tassunga tunngasumik.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Siumup oqaaseqartua.

Karl Lyberth (S)

Taakkua puisit amiinut tunngatillugu soorunami assortorneqarsinnaanngilaq atorluartariaqarpagut taakkua tamatta, aamma neriunartorujussuuvoq siunissami nunarsuarmioqatitta nunani allaniittut puisit amiinik aamma atorluaqqilernissaat, taamaattumik suliniuteqartuartaqarpagut taakkua piniartut eqqarsaatigalugit puisit amiisa atorluarnissaat eqqarsaatigalugit. Uani siusinnerusukkut oqalukkama oqarpunga ukiuni 17-ini piniartuunikuullunga taamaattumik piniartut atugaat nalunngilluinnarpara.

Aamma nalunngilluinnarpara inuiaqatigiinni taamatut piniartuuninni tunisisarnini aamma iluaqutaallunga. Aamma piniartut aalisartullu tamarmik iluaqutaapput, taamaattumik taakkua iluatiginissaat ingerlaannarnissaat tamatta inatsisartuniittugut sulissutigisariaqarparput, pitsaanerpaamik atugaqarnissaat siunertaralugu.

Taamaammanuna siunnersuuteqartup taanna tunngaviata tungaatigut taasaa, piniartut aalisartullu ajornartorsiortarmata taanna miserratisaannginnami ukiut ingerlanerini. Taava pingitsoornata arlaannik iliuuseqarfigisariaqaratsigit una siunnersuut oqaannarnata taassunga ataatsimiititaliarsuarmut nassiullugu, kisiannili isumaqarpunga inatsisartuni oqartariaqartugut, aap, ajornatorsiut nalunngilarput atuuttoq, taamaattumik ataatsimiititaliani susassaqartumi oqaluuserinissaa pisariaqarpoq, sukkanerusumik aalajangiisariaqaratta.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Tulliulluni oqaaseqarumavoq Inuit Ataqtigiinniit Peter Lyberth, takanna.

Peter Lyberth (IA)

Soorlu oqaaseqartutta Inuit Ataqtigiinniit oqaatigigaa taanna ajornatorsiut ukiorpassuarni Inatsisartuni saqqummiunneqartarsimavoq aamma oqaluuserineqartarsimavoq maannamullu suli aaqqiisoqarneq ajorluni. Taanna uanga eqqumiigisarakku uanga sooq aaqqiissutissanik nassaartoqarneq ajortoq.

Massakut takusinnaavara sooq, illuatungiliuttut partiininngaanniik najuuttutuaapput oqaaseqartut. Oqaluuserinissanut soorlu soqtigineqarsimangitsoq qinikkaninngaanniit inatsisartunit. Massakut Inuit Ataqtigiinninngaanniit siunnersuuteqartoqarpoq, siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aaqqiissutissamik. Taamaakkaluartoq Siumut oqaaseqartuaninngaanniik uparuartorneqarput massakut ileqqaarutigineqarlutik, sipaarutigineqarniartorpassuit Inatsisartuni oqaluuserineqareersut taakkartorlugit.

Taakkua sumit tunngaveqarnerisut tamarluinnatta nalunngilarput, Inatsisartunit qinersineqaqqammersoq Naalakkersuisunngortut nutaat pilersinneqaramik Nunatta

ajutoorutigisinnaasaanik pisoqalermat aaqqiinarneq suliaat siulliusimavoq immikkut ataatsimiittariaqarsimallutik, maannamullu sulii taanna uparuartorneqaatigijuarpaat.

Massakkullu taakkua taakkartukkatit tassa tassannga kinguneqarput. Aaqiinissamut ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aaqqiinissamut Siumut qanormita isumaqarpa.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq.

Erseqqissaagigilaassavara maaniinnginneq nalilerneqarsinnaanngimmat soqutiginninnertut, maanna neriuffiunera eqqaasitsissutigilaarpara aammalu allaffitsinninngaanniit naalaarsinnaaneq taanna ilisimatsitsissutigilaarlugu.

Maannalu Siumup oqaaseqartua takanna.

Karl Lyberth (S)

Aap, apeqqummut angiisumut qujanaq. Tassa ilaatigut oqarputit apeqquteqarnini Nunatta ajutuulerneru Naalakkersuisut nutaat aaqqiiviginiaraat annaanniaraat. Uanga taanna taamatut oqarneq ilisarisinnaanngilara. Naalakkersuisut nutaat aalartikkamik Nunarput ajutuulertut isikkoqanngilaq, Nunarput pisuutut isikkoqarpoq.

Landskarsi taamannat 2 milliard missaani imaqarpoq. Suliffissaaleqisut aatsaat taamak Nunatsinni ikitsigipput, tassa 3,4 %-iunnguatsiarpoq taamani Naalakkersuisut aallartimmata eqqaamasara malillugu. Taamaattumik taamatut Nunatta ajutuulerneratut oqarneq isumaqarpunga pissusissamisuunngitsoq aamma uani piniartut aalisartullu ajornartorsiulernerani tunngatillugu taamatorujussuaq akisuumik allamut saattaqattaarneq ajunngilaq taanna kissaatigussiuk allamut saattaqattaassaagut, akiussaqaarpassi, nuannissaqaaq taamatut siviisuumik oqallisissaguta - ajorinngilluinnarpara.

Soorunami ukua piniartut aalisartullu eqqarsaatigalugu oqareerpunga aaqqiiniarnerit assigiinngitsut tamarmik tamaasa Siumuminngaanniit iluatigilluinnarpagut. Aamma aaqqiiniarnerit assigiinngitsut apeqqutaatinnagu suminngaanniit partiiminngaanneersut saqqummiunneqartut taakkununga

inunnut maannakkut eqqartukkatsinnut aalisartut piniartunullu tunngatillugu Siumuminngaanniit suleqatigiissaqqaarpagut aamma aaqqiiniarnerit kusanartut tapersersussaqaarpavut.

Taamaammanuna una siunnersuut nalunngilarput partiimi allaminnganneeraluartoq, taanna soqutaanngilluinnarpoq. Siunnersuut una saqqummiunneqartoq imaluunniit oqaluuserisassatut taaneqartoq piviusuummat aamma aaqqeeqataarusukkatta Inatsisartut ataatsimiititaliaanut ingerlateqqikkusukkaluaripput.

Per Berthelsen, Siulittaasup tullia siulleq (S)

Qujanaq.

Tassa eqqaasitsissutigissavara oqaluuserisaq qulequtarmat, taannalu qimanneqannginnissaa uanga aqutsisutut isumaginiartussaavara. Taamaattumik kaammattuutigissavara, naak kajungertoqaraluartoq annertuumik aammalu siammasissumik oqallissinnaanermut, kaammattuutigissavara oqaluuserisassap aallaavia taanna qimannaveersaassagipput.

Aamma erseqqissassavara tassa naak Siumut oqaaseqartuata ataatsimiititaliamut ingerlatsinissaq kaammattuutigigaluaraa amerlanerussuteqavittut siunnersuummik itigartitsimmata.

Pingasut suli oqaaseqarumallutik suli kissaateqarnikuupput, tulliuppoq Inuit Ataqatigiinniit Jane Petersen takanna.

Jane Petersen (IA)

Qujanaq.

Qulequtaa oqallisigivarput aap, kisianni qulequtaa imaqartorujussuuvoq pissutigalugu inuiaqatigiinni naleqartikkatsigu pingaartillugulu, inuiaqatigiillu taakku pineqartillugit inuiaqatigiit tamarmiusutut aamma isigineqarlutik, aamma isumaginninnikkut isigineqarlutik eqqartorneqartussaapput. Taavalu aamma oqaatigineqartut assigiingitsorpassuit Siumut oqaaseqartuininngaanniit tapertaliunneqarpoq Aningaasamut inatsisissamut tunngassuteqartut. Taakkua eqqaassanngilakka, siunertaqarmata tamaavimmik. Aamma taakkua qanorsuarluunniit oqallisigineqarsinnaapput akerleriikkutta akerleriinngikkutta.

Qanoruna iliorneqarsinnut oqalunniartugut, ilaa inuiaqatigiit ajunnginnerusumik inuuneqalernissarput pillugu taamaaliorpugut. Qanoruna iliorneq apeqqutaaginnartoq allat taamatut isumaqarsimappata allat taamatut isumaqarsimammata. Aqqununa assigiinngitsoq atoruuinnaripput, tamatta ajunnginnerpaamik inuunissatsinnut siunertaqarpugut.

Siumut oqaaseqartua oqarpoq sukkasuumik iliuuseqartoqartariaqartoq. Aammalu tamakku misissorneqarluartariaqartut aalisarnermut piniarnermullu akileraartarnikkut aammalu isumagininnikkut tunngassuteqartut aaqinneqassappata. Taava imaattoq akileraartarnermut tunngassuteqartut sukumiisumik misissorneqarnissaat aammalu ersarissumik paasineqarluni qanoq taanna ajornatorsiut suli maani aaqinneqarsimanngitsoq aaqinneqaqqullugu.

Sukumiisumik misissuinnissap pingaartinneqartoq malugisinnaavara aamma Inuit Ataqtigiinniit taanna pingaartipparput, taamaattumillu Inuit Ataqtigiinniit inassutigissavarput Aalisarnermut Piniarnermullu Nunalerinermullu Ataatsimiititaliamut ingerlanneqassammat aamma Isumagininnermut Ataatsimiititaliamut ingerlanneqarnissaa kissaatigaarput uagut.

Isumaqaratta piniartut aalisartullu inuussutissarsiornermikkut Nunatsinni pingaartineqartutut isigineqassappata aammalu naleqartutut isigineqassappata tassaniittariaqartoq oqallinneq. Ajornartorsiullu aaqinneqarnissaa uagut pingaartikkatsigu.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, oqaaseqartoq.

Karl Lyberth (S)

Aap qujanaq.

Tassa Jane Petersen ilumoorpoq ikioqatigiilluta taakkua Nunatsinni innuttaasut piniartut aalisartullu ajornartorsiuteqartartut ilaanneeriarlutik ajornartorsiuteqartartut sapinngisamik pitsaanerpaamik atugaqarnissaat pillugu suleqatigiilluta ikioqatigiilluta ingerlasariaqarpugut tassani.

Taamaattumik qujanarpoq Inatsisartut Ataatsimiititaliaannut ingerlatsinneqarnissaa Inuit Ataqtigiinninngaanniit ammaffigineqarmat, ajorineqanngimmat isumaqatigivakka taanna

ataatsimiititaliarsuaq utaqqinngikkaluarlugu ajornanngippat sukkanerusumik aaqqiisinnaassagutta, sukkanerusumik aaqqiineq tassa tassani anguniarneqarpat.

Taamaattumik siunnersuuteqartoq taamatut saqqummiisimanagera Siumuminngaanniit taperserlugu aamma uagut Inatsisartut Ataatsimiititaliaani suleqataassaagut taakkua piniartut aalisartullu atugaasa sapinngisamik pitsaanerpaamik aaqqiiviginissaat anguniarlugu.

Tassa uggornaraluarpoq uani oqaluttarfimminngaanniit oqarsinnaanani aana aaqqiissutissarput, imak ikkutta aaqqiissutigissavarput – taanna ajornartorsiut imaannaanngitsuvoq. Kisianni ajunngilaq suleqatigiilluta ataatsimiititaliami aaqqiissutissanik ujartuiniarumaarpugut neriussaangalu taakkua inuit pineqartut arlaatigut ikiorsernissaanik angusaqarumaarluta.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Tassa aatsaannguaq naliliininni allanngortoqarpoq, tassalu Inuit Ataqaatigiit oqaaseqartuata nalunaarneratigut ataatsimiititaliami aamma isumagineqarnissaa taanna maanna kaammattuutigalugu, tassa pappialat ukua pigisakka tunngavigalugit itigartitsisoqaraluarami. Kisianni tassa amerlanerussuteqartut maanna ataatsimiititaliamut taaneqanngikkaluartoq sumut, taanna inissinniarsarissavarput ingerlateqqaarneqarnissaa aappassaaneerneqartinnani kaammattuutigineqarpoq.

Taamaalillunilu tassa immaqa oqaluserinera naalisarsinnaassavarput – immaqa neriuppunga, ataatsimiititaliami iluamik ingerlanneqaqqittussaassammat. Kisianni maannamut sulit tallimat oqaaseqarniarlutik nalunaaruteqarnikuupput. Siulliusaarlu siunnersuuteqartoq Hans Aronsen, Inuit Ataqaatigiit – takanna.

Hans Aronsen (IA)

Qujanaq.

Siumup oqaaseqartuanut tunngatillugu oqaaseqassuunga, tassa soorunami qulequtaq pingaartipparput – qulequtaq eqqartorneqassooq aammalu inuiaqatigiinni kikkut qulequttami uani pineqarnersut aamma ilaatinneqarmata, tassa pisimasut aamma kingumut qiviatsiarneqareermata Siumup oqaluttuaninngaanniit. Aamma nuannaarutigaa tassa partiini tamatta immikkuullarissumik politikkeqarluta anguniagaqartaratta taavalu aamma illuatungiliuttuugutta

imaluunniit suleqatigiittuugutta arlaatigut Naalakkersuisunit tigumiaqartuugutta aalajangiussimasaqartarluta.

Unali Siumuminngaanniit oqaatigineqartoq aamma uani massakkut qulequttami immaqa pineqaqqissaarsinnaanngikkaluartoq kisianni qanillillugu tassani tikinneqarmat, tassa ukioq manna Naalakkersuinermi tiguneqarsimasut aningaasat 2 milliardit Nunatta pisuussutigigai, kisiannili massakkut suut tamaasa kattullugit Naalakkersuisooqatigiit sulinerarlugit taagorneqarnerat, ajuusaarnarpoq taamatut nipilimmik una oqaluuserisassanngortitara massakkut tikinneqarmat, taannalu nammineq Siumumi oqaaseqartoq tappikani akisussaaffigiumaaraa aamma uani oqallinnissatsinni uunga tulluartsuorsorinnginnakku annertunerusumik tikikkusunngikkaluarpara, kisianni tassa inuiaqatigiit massakkut atugaat aammalu ukua massakkut oqaluuserisassanngortitagut ukiuni arlalissuarni taamatut qaqinneqartuarsimasut sooq inuiaqatigiit ukioq manna Naalakkersuinikkut aningaasaataat 2 milliardinik pisuussuteqarnerarlugit taaneqarsinnaassappat, siornatigulli ukua inuutissarsiutillit taamatut atugaasigut aaqqiisoqarsimanani.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, tulliuulluni oqaaseqarumavoq Inuit Ataqtigiinni Peter Lyberth. Naamik oqaaseqartoq akissuteqaqqaassaaq.

Karl Lyberth (S)

Aap Nunatta Karsiata qanoq imaqtigineranut oqaaseqarninnut tassa patsisaavoq – pissutaavoq Inuit Ataqtigiit sinnerlugit Inatsisartuni ilaasortap Peter Lyberth oqariartuuteqarmat Naalakkersuisut nutaat Nunatta aqulersimagaat Nunarput ajutuulernerarlugu oqaaseqarmat, taannaana illuatungilerniarlugu taakkua kisitsisit taagikka. Isumaqarama taamatut oqarneq nunarpunngooq ajutuulersoq – taanna ilumuunngitsoq, ilumuunnginneranununa uppersinierarlugu taamatut kisitsisinik taakkartuisunga.

Una siunnersuuteqartumut eqqaasitsissutigilaassavara tassa Siumuminngaannit taanna siunnersuut tapersernitsinni ilaatigut patsiseqaratta, tassa maannakkut siunniuffigineqartoq qiviaraanni Naalakkersuinermit ingerlatsinermut pisussat pereersullu qiviaraanni, taakkoqqeqqissaat annertoorujussuarmik eqqorneqartussaagamik. Aappaagumut Aningaasanut Inatsisissaq qiviaannaraanniluunniit maannakkullu iliuuserineqareersimasut qiviaannaraanniluunniit

taakkoqqissaat inuit ilaanneeriarlutik ajornartorsiuteqareeqisut aamma eqqorneqariaannartussaagamik. Ilaatigut taaneqaannarsinnaavoq meeraqarunik, meeraqarpata atuarfimmilu atuarunik angajullerni atuartut aningaasanik pisartagaaruttussaapput atuarnermi tunngatillugu – assersuutaannaavoq taanna.

Taamaattumik taakkua aamma eqqorneqarneri suli ajornartorsiulernerunissaat uani Naalakkersuisut ingerlatsinerini takusinnaagatsigu uani saqqummiinitsinni taavagut, taakku ajornartorsiutit pioreersut suli anginerulernissaat annilaangatigatsigu.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja qujanaq. Tassa eqqaasissutigeqqissavara oqaluuserisassaq qulequtaqarmat, taassuma iluani oqallinneq pissasoq matumani kaammattuutigeqqissavara. Suli sisamat oqaaseqarniarlutik kissaateqarnikuupput tamanna ataqqivara, kisianni maannakkuminngaanniit aqutsineq sukannernerusariaqassaaq suli oqaluuserisassat ullumikkut arfiniliummata.

Taamaattumik kaammattueqqissaanga oqaluuserisassatut siunnersuutip imarisaa aallaavigalugu oqaaseqarnerit ingerlanniarneqassammata. Tulliuppoq Peter Lyberth, Inuit Ataqtigiit, takanna.

Peter Lyberth (IA)

Aap naqqiissuteqalaaginnarniarlunga. Tassa Siumup oqaaseqartuata siunnersuutigineqartumut oqaaseqaamminni allassimasai aamma oqaatigisai, tassa taakkua uanga uparuaaffigivakka. Tassa aamma naqqilaassavakkit oqanngilanga Nunarput nakkaattuulersoq, oqartungaana Nunatta aningaasatigut nakkaattoorutigisinnaasaanik pisoqarsinnaanera aaqqinniarlugu suliaq siulleq Inatsisartut suliarisimagaat – taanna naqqiissutigiinnarpara oqaaserinikuusara.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq erseqqissaasumut. Naluara oqaaseqartoq akissuteqarniarnersoq.

Karl Lyberth (S)

Tassa naatsuararsuarmik oqaannassaanga oqalunninni oqaravit Nunatta ajutuulernera, taamatut oqaravit – ingerlaannavissuaq allakkakkuuna eqqaamagiga taamatut oqarnerit. Ajunngilaq taanna assortuussutigissanngilarput, qularnanngitsumik naqitanngorluni arlaanni saqqummerumaarpoq -

taanna pingaernerunngilaq assortuussutigissallugu tassa pingaerneruvoq una oqaluuserisarput aamma pingaerneruvoq taakkua inuit pineqartut qanoq ililluta Inatsisartuninngaanniit ajornartorsiulerneranni ikiorserneqarsinnaanerininik suleqatigiilluta ikioqatigiillutalu ataatsimiititaliami, qujanartumik Inuit Ataqaqatigiinninngaanniit tapersersorneqalartumik ataatsimiititaliami ingerlanneqarnissaani tassani sulissaagut taakkua ikiorniarlugit aamma sapinngisamik pitsaernerpaamik angusaqarniarluta suliumaarpugut qanoq kinguneqarnissaa maannakkut oqaatigisinnaanngikkaluarlugu, kisianni qularnanngitsumik isumallualertitsivoq taamatut ataatsimiititaliami oqaluuserisap ingerlaqqinnera.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, tulliuulluni oqaaseqarumavoq Inatsisartuni ilaasortaq Hans Enoksen, Siumut – takanna.

Hans Enoksen (S)

Qujanaq Siulittaasoq.

Tassa uani Siumup oqaluttuata saqqummiussamini pingaartillugit illersugai piniartukkut aalisartukkormiut taakkua qujanartumik massakkut Inuit Ataqaqatigiit aamma peqataaffigilerpaat ataatsimiititaliamukarnissaa, tassami pingaaruteqarluinnaqqissaarpoq ajornartorsiutit taakku uteqattaartuartut ataatsimoorullugit aaqqittariaqalerpagut ukiut tamaasa eqqartortuaannarsinnaanngilagut, illuatungiliuttuunerput allatullu Naalakkersuisooqataanerput taakku aporfigiunnaarlugit inuit ajornartorsiuteqartut taakku aaqqiiffiginiarniartigit. Aamma ulluni makkunani inuuniarnerat ilungersunareeqaaq Avanersuarmini soorlu aaffattassaarutereerput aamma sumiiffiit ilaanni qilalugartassaqaanngillat.

Taava aamma kingusinnerusukkut aamma takkutissapput, ilaa ikiorsiinissaq annertoorujussuanngoriaannaavoq taamaammat una ataatsimoorfiginiartigu. Qujanarlu Hans Aronsen uunga siunnersuutinnut peqataassaagut, takusinnaavarput aaqqiisoqartariaqartoq. Karl Lyberthilu qutsavigerusuppara uani uteriisernermigut ataatsimiititaliamukartussanngortimmagu.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja qujanaq. Maanna tulliuulluni oqaaseqarumavoq Jens Immanuelson, Siumut – takanna.

Jens Immanuelson (S)

Qujanaq.

Uangattaaq soorunami siullermik siunnersuuteqartoq qutsavigerusuppara peqqutigalugu ileqquliutiinnakannaleratsigu maani aalajangerneqartussat suulluunniit inuiaqatigiinni pingaarutillit Atugarissaarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliarsuarmut innersuutiinnartarlugit qaqugulu suliassaq naammassineqarnissaa oqaatiginagu.

Pingaarluinnarmat pingaartumik ukiut tulliuuttut eqqarsaatigalugit Aningaasanut Inatsit qiviaraanni isorliunerusut piniarnermik annermik ingerlataqartut atugaasa aaqqiiviginiarneranni, minnerpaamik ataatsimiititaliami suliarineqarnissaa anguneqarmat uuma siunnersuutip. Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja oqaaseqartoq, takanna.

Karl Lyberth (S)

Naamik ajunngilaq tapersiinera taamatut tusaatissatut tiguunnassavara.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, tulliuulluni oqaaseqarumavoq Jane Petersen, Inuit Ataqtigiit – takanna.

Jane Petersen (IA)

Ja Siulittaasoq isumaqatigaakkit aqutsineq sukannernerusariaqartoq, kisianniuna illit oqaravit uagut inassuteqaatigisimagipput itigartinneqassasoq, taamaanngilaq. Naalakkersuisunujuna inassutigigipput suliassaq taanna ingerlanneqassasoq – isumaqanngilaq itigartitsinermik.

Taava Nunarput sorsuutigineqartarpoq aammalu oqallisigineqartaqaluni Siumukkunninngaanniit, Nunarpunngooq aalisarnikkut piniarnikkullu ajorsigaluttuinnarpoq. Qujanaqaaq neriuuteqalersimagassi – qujanaqaaq suleqataarusulersimagassi – qujanaqaaq tikkuartuineq tunullugu suleqatigiinnermut tikilluaqqusinersi aamma uagut qujarutigeqaarput assorujussuaq. Isumaqalertoqarsimammat aap suleqatigiilluni Nunatta ajornartorsiutai piniarnermut aalisarnermullu tunngasut aaqqinneqarsinnaanngorsimammata.

Aamma Siumukkut oqaaseqartuat naggataatigut allaat aalajangiiffigeqataasinnaanagu oqaaseqaraluartoq, isumaqalermat suleqatigiinnikkut ajornartorsiutit aaqqinneqarsinnaasut. Qujanaqaaq taamatut isumaqartoqalermat.

Taavalu Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitaq taakkartorneqartartoq pisariaqarluinnalersimammatt Akileraartarnikkut Isumagininnikkullu ataqatigiissaakkamik ingerlanngittoqarnera patsisigalugu tamakkua siunnersuutigineqartartut tassunga aaqqissuussamut aaqqissuunneqarnissaat pillugu taamatut Inuit Ataqtigiinni isumalluarfigigipput aamma oqaatigineqareerpoq.

Taamaattumik-una suleqatigiinniartugut, taamaatumik-una suleqatigigitsigit tikkuartuineq allallu akisussaaffiit oqaaserineqartut piunnaarlugit suleqatigiinneq pillugu suleqatigiinnissarput manna aalajangiunneqarmat piniartut aalisartullu pillugut nuanneqaaq. Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, oqaaseqartoq akitinnagu tassa taalaassavara nalinginnaasumik Aqutsisoq toqqaannartumik oqaaseqarfigineqarneq ajormat uanilu tassa issuaaginnassaanga, imatut allassimammatt naliliigama 'tamanna ataatsimiititaliamut ingerlatsinissamut pisariaqartitsisoqanngitsoq' allassimammatt "Taamatullu oqaaseqarluta siunnersuuteqartup anguniagai aamma Naalakkersuisunit suliniutigineqalereersunut ilaatinneqassasut pingaartinneqarmat naggataatigut oqaatigiinnassavara tamanna Inuit Ataqtigiit assorsuaq iluarisimaaratsigu".

Taanna aallaavigalugu toqqamik taaneqanngimmat, tassa naliliigaluarpunga ataatsimiititaliamut ingerlatinneqarnissaa uani pisariaqartinneqanngitsoq.

Kisianni tassa ingerlaqqissaagut, suli sisamat apeqquteqartussaassapput. Kisianni siulliulluni oqaaseqartoq oqaaseqarsinnaatitaavoq.

Karl Lyberth (S)

Aap qujanaq.

Siullermik eqqaasitsissutigilaaginnassavara Inuit Ataqtigiit sinnerlugit Inatsisartuni ilaasortaq Jane Petersen saqqummiimmat una oqaluserisartut pillugu, aperivara toqqavillugu Inatsisartut

Ataatsimiititaliaanut ingerlanniarneqarnera Inuit Ataqtigiit qanoq isumaqarfigineraat. Toqqavillutit akivarma tamanna Inuit Ataqtigiit siunertarinnikkaat, ingerlanniannikkat ataatsimiititaliamut – uaniillutit aperigakkit taamatut akivutit.

Taamaattumik qujanarpoq taassuma kingornatigut paasinnilluni Inatsisartut ataatsimiititaliaannut ingerlateqqinnissaa taanna maannakut tapersersulerassiuk.

Taamak oqariarlunga oqaatigissavara Jane Petersen-ip saqqummiinera, tassa Siumut suleqataarunngilluinnartutut taakkartorlugu oqalunnera taanna ilumuunngitsutut oqaatigisariaqarpoq. Siumuminngaanniit suleqataarusoaagut apeqqut sunaagaluarpalluunniit piniartunut tunngappata, aalisartunut tunngappata, meeqqanut tunngappata allanut aamma tamanut tunngappata soorunami suleqatigiilluta ajornartorsiutit takusinnaasagut aaqqinniassavagut. Partii apeqqutaatippallaarnagu ilaana suleqatigiittassaagut, ajornartorsiutit aaqqinniarnanut tunngatillugu.

Kisianni soorunami taamatut suleqatigiinnermik immitsinnut ammaffigereerluta, kisianni aamma imaattoqartarpoq ilumut takusinnaagaangatsigu siunniuffik kukkusoq, ajortoq taava soorunami sakkortuumik uparuaasinnaavugut. Immaqa taanna paatsoorneqartarsinnaassaaq ilaanneeriarluni partiinngaanniit allaninngaanniit Siumuminngaanniit uparuaasaratta sakkortuumik – una siunniuffik ajormat.

Assersuutitut taaneqaannarsinnaavoq ilungersuutigisorujussuugaluarparput Siumumi meeqqani atuartut angajullit pisartagaat peerniarneqarmata, inimut akiliutit qaffanniarneqarmata, ileqqaarutit meeqqanut tunngasut peerniarneqarmata. Taakkua atorunnaarsinniarneqarmata sakkortuumik Siumuminngaanniit – soorunami uparuartuivugut taanna siunniuffik kukkusutut isigigatsigu. Taamaattumik sakkortuumik uparuaasinnaaneq imaanngilaq suleqatigiissinnaassusermik peqannginneq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, sukannernerusumik aqutsinissara tusaatissatut tigullugu malissavara. Tassa suli sisamat oqaaseqarumallutik kissaateqarnikuupput taakkua oqaaseqartereerutsigit taavalu siunnersuuteqartoq oqaaseqarteriarlugu taava Naalakkersuisoq oqaaseqartissavarput aamma. Kisianni tassa suli sisamat

oqaaseqarumallutik qinnuteqarnikuupput, maanna tulliuqpoq Aalisarnermut Naalakkersuisoq, takanna.

Ane Hansen, Alisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq (IA)

Qujanaq Aqutsisoq apeqquteqarnissannut periarfissikkamma.

Tassa siullermik oqaatigeqqaarusuppara nuannaarutigigakku piniartut aalisartullu sulinerminni, tassa inuutissarsiornermi atugaat pitsaavallaanngitsut pitsanngorsarnissaat siunertaralugu oqallinneq soqutiginaratorujussuaq ingerlanneqarmat.

Uani tassa ernummatigileraluarakku saqqummiussissut pappiliaq malillugu Inuit Ataqtigiit kisimik ingerlaqqiffissatut innersuussuteqarmata, kisianni qujanartumik oqallinnerup ingerlanerani soqutiginninneq allanngorpoq.

Tassa uani Siumup saqqummiussissutaani pappiliangorlugu agguanneqarsimasumi Hans Enoksenimit atsiorneqarsimasumi saqqummiussassami naggaserneqarami imannaq, issuaalaarsinnaavunga ?; ”aalajangiiffissatut siunnersuut saqqummiunneqartoq nassuiarneqaraluarluni inatsisitigut qanoq aaqqiisoqarsinnaaneranik imaqqanngimmat Siumumiit aalajangiiffigisinnaanngilarput” issuaaneq naavoq. Tassa taanna naanera aamma innersuussinertaqqannginnami ataatsimiititaliamut ingerlaqqinnissaanut tunngasumik, taanna nassuiaateqarfigilaarsinnaaviuk qanoq isumaqartinnerlugu taamatut allassimanerlusiuk ?

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, kisianni tassa taanna apeqqutigineqarnikuuvoq aamma akineqareernikuulluni, kisianni oqaaseqartup aqussavaa taanna nammineq akeqqikkumanerlugu – takanna.

Karl Lyberth (S)

Aap qujanaq.

Tassa siullermik oqaaseqarfigilaassavara Aalisarnermut Naalakkersuisup oqaatigisaa taakkua pineqartut atugaat pitsaavallaanngitsut, tassa ilumoorpoq – ilaanneeriarlutik pitsaavallaanngillat.

Taamaattuminguna Siumuminngaanniit ilaatigut paasisinnaanngikkipput sooq taakkorpiaat suli eqqorniarneqarnersut. Tassa taakkorpiaat atugassarivaat arnarlunniarniarunik 1.500 koruuneeqqaarlutik, saarullinniarniarunik 1.500 koruuneeqqaarlutik, qaleralinniarniarunik 1.500 koruuneeqqaarlutik – tassa taakkorpiarpiaat aamma taakkununga atuisuupput.

Taamaattumik oqalullunilu pitsaavallaanngitsut taakku atugaat saniatigullu atugaasa aamma ajorseriarnissaannut aalajangiisaqattaarneq taanna paasiuminaappoq. Aamma pinngitsoornani ajornanngippat aaqqittariaqarluni.

Tassunga apeqqutinnut tunngatillugu ilumoorpoq, tassa taamatut allaqqavoq Siumumiit aalajangeeqataaffigisinnaanngikkipput allaqqavoq, tassunga patsisaavoq aamma akissutigereeraluarpara tassunga patsisaavoq uani erseqqissumik siunniuffeqanngimmat ajornartorsiut sunarpiaq, qanorpiaq ililluta aqqissaneripput. Ajornartorsiut una taaneqartoq angisoorujussuartut imaluunniit silittorujussuarmik aaqqiivigineqarsinnaanngilaq assigiinngitsut aaqqiissutaasinnaasut atorlugit.

Taamaattuminguna sunarpiarpiaq pineqarnersoq allaqqanngimmat maannakkut aalajangeeqataaffigisinnaanngikkipput, kisiannili siunnersuutigalugu piumasaralugulu ataatsimiititaliamut ingerlaqqissasoq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Tassa oqareernittut sisamat kiserngorummata maanna tassa pingasuinnanngorput. Maannalu tulliulluni oqaaseqarumasooq tassaavoq siunnersuuteqartoq Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit – takanna.

Hans Aronsen (IA)

Aap soorunami illuatungiliuttuulluni peqqutissaqarnartorujussuusooq arlaatigulluunniit tapitartuullugit oqaluttarfimmi oqalussinnaaneq. Una aatsaannguaq oqaatigisannut aammalu siusinnerusukkut apeqqutigissasaraluannut uanga ilanngutinngitsuukkannut ilaatissavara, tassa sinerissap qanittuani aalisagassartassiissutinut atuinermi akiliuteqartarnissamut tunngatillugu ullumikkut tusagassiutitigut takusinnaavarput Sisimiuni aalisartut, sinerissap qanittuani aalisartut umiatsiaararsorlutillu inuutissarsiuteqartut, mikinerusunillu angallatillit ukiumut ataasiartumik

akiliuteqartarnissaq taperseraat. Nuannaarpunga taakkua atuisut taamatut paasinnissimmaata, ajuusaarutigaaralu Naalackersuinikkut aamma suleqatigut maani inersuarmi suleqatigut Siumukkut sulii tassani paasinnissimangimmata, taanna ajuusaarnartorujussuuvoq. Nammineerlutik taakku atuisut paasinnissimallutik nalunaaruteqarput uanilu oqariartuutigisaqattaakkassinni ilissi sulii paasinninneq ajuleqqasusi, taanna ajuusaarnartorujussuuvoq.

Unali tikilaassavara aamma uani aamma oqaaseqarninni akissuteqarnissannut ilanngunnikuuara, kisianni Naalackersuisup oqariartuutigisaani aamma Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitassap suliiassai, soorunami taanna pissanganartorujussuuvoq aamma nuannaarutigisorujorujussuuara uanga uani siunnersuuteqarlunga taamak ittumik Naalackersuisut siunniussaqaarsimamara, taassuma suliiassat ataasiakkaat inunnut, inuiaqatigiinnut sutigut inuutissarsiuteqarnera apeqqutaatinnagit atugaasigut, taavalu aamma Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu tunngasunik atugaasigut aqqissuussilernissaa erinigisorujussuugakku, tassami taassumap suliiassat tigooqqarpagit sukumiisumik suliaqartarnissaa qularinagu.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Siumup oqaaseqartua.

Karl Lyberth (S)

Tassa siullermik oqaatigissavara siunnersuuteqartoq paasiuminaatsilaarakku taamatut oqalunnera, tassa aalisartut aalisartinnatik akileeppaartalerinissaat taanna assut tapersersorit paasinarpoq aatsaannguaq oqalunninni, kisianni eqqaasitsissutigilaaginnassavara uani siunnersuuteqarninni allaputit, taakkua aalisartut piniartullu ajornartorsiuteqartarmata aamma ikiortariaqartarmata taamaattumik taanna ajornartorsiut qaqikkit.

Eqqaasitsissutigiinnassavara aamma aatsaannguaq oqaatigivara, tassa taakkorpiarpiaanuku eqqugaasussat akileeppaartalerunik. Taakkununga aalisalerunik saarullinnialerunik 1.500 koruuneeppaarneq, arnarlunnialerunik – suannianniarlutik 1.500 koruuneeppaarneq isumalerujussuuvoq, taakkununga nalituvuq. Taamaammanuna taamatut akileeppaartalerinissamut tapersersuillutillu inuillu taakkoqqeqqissaat ajornartorsiuteqarneri pillugit siunnersuuteqarneri imminut ataqatigiippallaannginnerat eqqaasitsissugilaaginnarniarlugu.

Una Sisimiormiunut tunngatillugu – aap uangattaaq nammineerlunga tusaavara Sisimiuninngaanniit angallateerarsortut sinnerlugit oqaaseqartoq oqarmat, tunngaviatigut ajorinagu. Taanna arlalinnik paasineqarsinnaavoq, kisianni aamma tusarniarpara oqartoq taamatut saqqummiunneqartoq siunnersuut taamatut isikkoqartillugu akuerisinnaanagu, una tunngaviatigut pisaqarniarnermi aalisarnermi akileeqqaartalernissaq tunngaviatigut ajorinngikkaluarlugu. Aamma tassani eqqaavai soorlu assersuutigiinnarlugu sunngiffimmini aalisartartut, sunngiffimmini saarullinniartartut, sunngiffimmini qaleralinniartartut aamma taakkua taamatut eqqusisoqassappat soorunami aamma taakkua eqqarsaatigineqartariaqartut aamma Nunatta pisuussutaanik atuisuummata.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Tassa oqareernittuut maanna akuerineqartut oqaaseqarsinnaanermut marluinnanngorput, siulliussaarlut Hans Enoksen, Siumut – takanna.

Hans Enoksen (S)

Qujanaq Siulittaasoq.

Siullermik Hans Aronsenimut oqaatigissavara uanga qanoq oqalussanerlunga maani illuatungiliuttut Naalakkersuisooqatigiit ilaasortaatait aperiartoqqaartussaannnginnakkit. Uanga ilittulli maani pisinnaatitaaffeqarpunga aamma oqalunnissannut.

Uani Inuit Ataqtigiit isummaminnik allanngortitseriataarnerat Jane Petersen-ip allatut nassuiarniarsarigaluaraa aammalu Siulittasumut oqassinera uanga isumaqatiginnginnakku uani issuaalaarusuppunga, tassanilu imatut allassimapput - issuaaneq aallartippoq; ”Naalakkersuisut Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitamut pilersitsiniarnerannut ilaatissallugit tulluartausut, taamaattumillu Isumalioqatigiissitap inerniliussassai inassuteqaatissaalu utaqqimaarneqarallassasut”, issuaaneq naavoq.

Ersarilluinnappissaartumik tassani allaqqavoq, kisianni qujanartumik partiinni qullersanninngaanniit naalakkerneqarputit uani Siumup oqariartuutaa tapersissagit.

Taamaammat nuannaarutigaa illuatungiliukkalarluta siunnersuuteqartup siunnersuutaa iluatinnarlunnaqqissarmat taanna ataatsimiititaliami eqqartorneqartussangormat. Karl Lyberth qujanaq tassuuna annertuumik sunniuteqarputit.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Eqqaasitsissutigilaaginnassavara Inatsisartuni ilaasortat taagaangatsigit atii tamaasa taasassagatsigit. Taava tassa oqaaseqarniartuni akuerisaasut kingulleq tassaavoq Jens Immanuelsen, Siumut – takanna.

Jens Immanuelsen (S)

Qujanaq.

Ilaatigut uani erseqqisaaneriinnaassooq oqartoqarmat ilaatigut Siumut erseqqissumik isuminngitsoq, kisianni oqaaseqatigiit kingullerpiaat taakku atortut siornatungaani ima allaqqasoqarpoq, issuaavunga; ”neriuppugullu partiit Naalakkersuisuutitaqartut kingusinaartigatik aaqqiissutissanik Inatsisartunut saqqummiussiumaartut, tassa Inatsisartut 2010-imi Aningaasanut Inatsisissaanut siunnersuummut suliaqarnerat naammassinnginnerani” issuaaneq naavoq.

Taanna unnersuussutaavoq paatsuugassutigineqarsinnaanngitsoq 2010-mut Aningaasanut Inatsimmiluunniit qanoq aaqqiissuteqarnissaanut ilanngussisoqartoqarsimanngimmat aamma siunnersuuteqartup siunnersuutaanut Naalakkersuisut *akuerseqqisimatit* (Upernavimmiutut qanoq oqarnerpoq) inassuteqarmata, tassa taakku erseqqissaanerinnaapput.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, oqaaseqartumut taassavara oqaaseqartut kingulliit marluk qisuariarfiginissaa pisariaqartinneqarpat uani immikkut akuersigama qarsutsisoorama.

Karl Lyberth (S)

Ajunngilaq tassa naatsuararsuarmik naggataatigut oqaatigiinnassavara siunnersuuteqartoq qujaffigissavara. Naggaterpiaatigullu oqaatigissallugu piniartut maannakkut aalisartullu taakkartoratsigit ajornartorsiutaannaavissuit taakkartoratsigit. Kisianni oqaatigissavara ukiuni 17-imi piniartuunikuugama – piniartuuneruna nuannersoq, inuuneq nuannersuuvoq ilaanneeriarluni immaqa ajornartorsiutit assigiinngitsut takkussinnaasaraluartut immaqa silamik patsiseqarluni imaluunniit arlaannik patsiseqarluni tamakkua ajornartorsiutit assigiinngitsut takkussinnaasaraluartut, piniartuuneq aalisartuunerlu nuannersuuvoq inuutissarsiutigissallugu.

Sila nuannersuusarpoq ilaanneeriarluni qatsungasorsuusarpoq ilaanni anorlertarpoq aallarfiunani imaluunniit aallaraluarluni ilungersunarsinnaasarpoq. Kisianni ilaanneeriarluni tassa ajornartorsiorfiusaraluarluni taamatut inuuneq piniartuuneq, aalisartuunerlu nuannersupilorujussuuvoq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq taamaalillutalu Siumup oqaaseqartua qutsavigaarput. Isumaqatigiissutigineqarpoq tassa ataatsimiititaliamut ingerlatinneqassasoq uanilu tassa uuma tunngavia aallaavigalugu tassa Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamut ingerlasussaassaaq taakku periarfissaqarumaarpoq Aalisarnermut Ataatsimiititaliamut tusarniaasinnaanermut allatigullu attaveqarnissamut.

Puullaaqititsilaarpunga aatsaaginnaq oqarama puigorluinnarlugu suli partiit sinneqarmata oqaaseqartussat, taanna soorunami utoqqatsissutigingaarpara.

Maanna tulliulluni oqaaseqassaaq Demokraatit sinnerlugit Andreas Uldum, takanna.

Andreas Uldum (D)

Qujanaq.

Siunnersuut manna innuttaasut ilaannik ajornartorsiortunik - piniartunik aalisartunillu – misiginneqataalluni ikiueriarneruvoq. Siunnersuuteqartup pisortat ikiorsiisarnerat pillugu peqqussutinik qasukkaaniarpoq, aalisartut piniartullu immikkuullarissunik atugaqarnerat pissutigalugu pisortanik ikiorneqassagunik sukkulluunniit sulisussarsiarineqarsinnaasariaqarnerat atuuttussaajunnaarlugu.

Demokraatit paasisinnaalluarpaat, aalisartut piniartullu ajornartorsiulersinnaammata, tikkuartariaqarparpulli, aamma inuutissarsiortut allat ajornartorsiulersinnaasarmata. Taamaattumik isumaqarpugut, isumassarsiatsialaanngitsoq inuiaqatigiinni innuttaasut ilaannik ikiuiniarluni, pisortat ikiorsiisarnerannut peqqussutinik qasukkaanissaq. Isumaqarpugut, pingaartoq, inatsisit peqqussutillu assigiimmik inuiaqatigiinnut tamanut atuunnissaat.

Nunatsinni amerlasuut isumaqassagunaraluartut ajorniarpallaartugut Demokraatini isumaqarpugut, aalisartut piniartullu inuussutissaqarumallutik ikioqqullutik pisortanut arlaleriarlutik

saaffiginnittarsimappata, taava inuit taakku eqqarsaatigisariaqarpaat piffissanngunnginnersoq allamik inuutissarsiummik nassaarniassalluni.

Demokraatit iluarisimaarpaat, Naalackersuisut pilersaarutigimmassuk, Akileraartarnermut Tungiuinermullu Ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsiniarlutik qilanaarpugullu, ataatsimiititaliarsuup taassuma inassuteqarnissaanut. Tamatuma saniatigut aamma nuannaarutigaarput, Isumaginninnermut Quillersaqarfik kalaallinut attuumasumik piitsuussuseq pillugu misissuimmat piariilersumik.

Neriuppugut upperalugulu, iliuutsit aqutigalugit piffissami qanittumi qulakkeerneqarumaartoq, inuit ikinnerit pisortanit ikiorneqartarnissaat. Aammali naqissuserusupparput, qaqumulluunniit Demokraatit politikkerilernaviannngimmassuk, inuiaqatigiinni innuttaasunik immikkoortitsilernissaq.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut itigartipparput.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, maannalu tassa periarfissaavoq oqaaseqarumasunut. Siulliulluni oqaaseqarumalluni kissaateqarpoq Jens Immanuelson, Siumut – takanna.

Jens Immanuelson (S)

Qujanaq.

Demokraatit saqqummiussassinni aallaqqaataani oqaatsit atukkasi siunnersuuteqartup siunnersuummi misiginneqataalluni ikiueriarneratut isigalusiuk, erseqqissumik una oqaatigissavara piniartuuneq, aalisartuunerlu aamma suliffiummata. Inuiaqatigiinni ullumi aningaasatigut pilersuisuusut pingaarnerpaamillu Nunatsinni inuutissarsiutaasut.

Demokraatit saqqummiussassinni oqariartuutigivarsi Demokraatit iluarisimaaraat Naalackersuisut pilersaarutigimmassuk Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsiniarlutik, taassuma qaqugu naammassineqarsinnaanera ilisimaneqanngilaq – pilersinneqannginnami suli aamma nalunngisagut malillugit suliassai imak annertutigipput ulluni qaangiuttuni itigartitat tamarmik taassuma suliassaasut innersuunneqartarlutik. Ilimaginnakkku

uanga immikkoortillugit pingaarnersiuilluni taassuma iluani sukkanerusumik suliarineqartussatut isiginnittaasoqartoqassasoq, suliluunniimmi ataatsimiititaliaq pilersinneqanngimmat.

Demokraatit qaqugu naatsorsuutigaat taanna ataatsimiititaliaq suliainik naammassisaqarumaartoq ? uaniami pisariaqartitsineq piaarnerpaamik 2010-imi Aningaasanut Inatsimilluunniit aallartitsisinnaasoq naatsorsuutigisariaqarmat. Peqqutigalugu piniarneq, aalisarneq qiviarutsigu annertoorujorujussuarmik kipusoortitaavoq ukiaq manna, nuna immikkoortui piniartoqarfiisa aalisartoqarfiisa eqqarsaatigalugit. pisariaqartitsineqarpoq taamaattumik ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsinissaq utaqqinagu suliassap suliarineqarnissaa kaammattuutigaara.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, oqaaseqartoq.

Andreas Uldum (D)

Aallaqqaasiutigalugu eqqaalaassavara imaassinnaagami paasiuminaalaarsinnaasoq misiginneqataanermik allassimanagera, paasinnilluni immaqqa oqaaseq pitsaanerussimassagaluarpoq ikkusimagukku. Uanga oqaatsit atortakkanni imaluunniit taakku assigiittutut uannut isikkoqaramik.

Taanna Akileraartarnermut Inuulluarnissamullu Ataatsimiititaliarsuup suliai qilanaarluta utaqqivagut aamma siunnersuutissai aamma soorunami nalilerumaarpagut taamanikkussamat.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Tulliulluni oqaaseqarumavoq Karl Lyberth, Siumut – takanna.

Karl Lyberth (S)

Qujanaq.

Andreas Uldum, Demokraatit sinnerlugit saqqummiininni ilaatigut allapputit ”taava inuit taakku eqqarsaatigisariaqarpaat piffissanngunnginnersoq allamik inuutissarsiummik nassaarniassallutik”. Tassa taamatut eqqarsariaaseq qanorluunniit taassallugu naluara, inoqatinik suusupaginninneruvoq, ataqqinninnginneruallaarpoq inoqatimik taamatut eqqarsariaaseq.

Demokraatit tunngavimmikkut isumaliortaataat tassani aamma tassuuna erserpoq innuttaasut kisitsisaannartut isigalugit suliniarneq, soorlu naggataatigut oqaaseqarninni ilaatigut aamma oqarputit ”inuiaqatigiinnik innuttaasunik immikkoortitsilernissaq politikkerilernaviangikkissi”. Tassa taassuma uppersiinnarpaa innuttaasut kisitsisaannartut Demokraatinningaanniit isigineqartut aammalu taakkua piniartut aalisartullu oqarfigivasi allamik inuutissarsiummik nassaarniaritsi tassaniikkunnaarlusi.

Taamaatuminguna uanga nammineq inuttut paasisinnaarpiangikkiga assut eqqumiigigiga Demokraatit, Inuit Ataqtigiillu suleqatigiinnerat nalunnginnakku eqqarsartaatsimikkut inunnik isiginneriaatsimikkut assigiinngitsorujorujussuugaluartut – tassa taamatut isumaqarnikuugaluarama kisianni kukkusimassaguma kukkusimassaanga, ajunngilaq tassa qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq, takanna.

Andreas Uldum (D)

Uani erseqqissaatigilaassavara aalisartut piniartullu tamarmik taamatut eqqaaneqanngimmata, tassa uku pisortanit ikiorserneqartuarlutik takusinnaagunikku inuit aamma nalilersinnaasariaqarpaat. Soorunami uagut kialuunniit sumi sulerusunnerat sumillu suliaqarusunnerat taanna apeqqusinnigivipparput ataasinnguamilluunniit. Isummersornitik Demokraatit inuit kisitsisaannartut isigineri, taakku illit nammineq akisussaaffiginiakkit uanga ilisarisinnaannginnakkit.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Tulliulluni oqaaseqarumasooq tassaavoq Aningaasaqarnermut Naalakkersuisooq Palle Christiansen, Demokraatit – takanna.

Palle Christiansen, Aningaasaqarnermut Naalakkersuisooq (D)

Tassa ilumoorpa paasineqarpa Demokraatit imannak oqarunik aalajangersimasumik inuutissarsiutillit allanik tamanit inuutissarsiortunit sanilliunneqarsinnaasut, taamannak aningaasaqarnermut tunngatillugu sapinngisamik ilinniartariaqaratta taavalu iluamik aaqqillutik. Taava imannak tusaasinnavara iniminngaanniit amerlasoorpassuit ilisimasaqarnerorusuttut Akileraartarnermut Inuulluarnermullu Ataatsimiititaliarsuarmi tassani aamma kikkut

inuttaassanersut, taava Atassumminngaanniit – tassa inuttassai tamarmik toqqareernikuupput aamma akuerineqarsimallutik.

Taava ullumikkut suleriaasissaat aalajangersarneqassaaq, tassa ullumikkuminngaanniit aatsaat aallartittussaavoq. Taavalu kaammattuutit ingerlaannartumik nalilersussavagut, taavalu suliatik naammassiivillugit suliarisimassavaat aappaagussamut. Taannaana ilisimatitsissutigilaaginnarniarlugu.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Tulliulluni oqaaseqassaaq Kristian Jeremiassen, Siumut – takanna. Utoqqatserpunga soorunami uani aamma apeqquaqarmat periarfissaqassaaq oqaaseqartoq qisuariaateqassalluni, takanna.

Andreas Uldum (D)

Qujanaq.

Soorunami aamma Nunatsinni ineriartornerput malittaralugu inuit amerlasuut allanut suliffinnut imaluunniit allanik suliffittaajortornissaat avaqqunnavianngilarput. Uunga Akileraartarnermut Tunguinernullu Ataatsimiititaliarsuup sulilernissaa tusarlugu qiimmaallannartorujussuuvoq, taava imaassinnaavoq taanna apeqquaterpassuarnik aamma sussaartitsijumaarpoq apeqquaterpassuarnut taanna qaqqinneqartarmat ataatsimiinnerup nalaani.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, tassa oqareernittut tassa oqaaseqarniarluni kissaateqartoq tulliiuttoq tassaavoq Kristian Jeremiassen, Siumut. Utoqqatserpungalu uani puullaqaqitsigama.

Kristian Jeremiassen (S)

Siulittaasoq qujanaq.

Uani saqqummiussami maluginiarpara ilaatigut oqaaseq imaattoq atorpeqartoq, issuaalaarpunga: ”Inuit taakku eqqarsaatigisariaqarpaat piffissanngunnginnersoq allamik inuutissarsiummik nassaarniassallutik” issuaaneq naavoq. Tassa piniartut aalisartullu, Inuit Ataqtigiit aammalu Kattusseqatigiit Partiiat suleqatigivaat tassa pissanganartippara aamma taamatut isumaqarnersoq piniartut aalisartullu tamaasa suliffeqartinneqalissasut.

Isumaqarpunga aamma imminut pilersorsinnaaneq, taanna ukiuni makkunani anguniarneqartoq avataaniillu eqqussukat annikillisarneqarneri eqqarsaatigalugu piniartut aalisartullu taakkua pisariaqartikkigut, tassa imminut pilersorsinnaanermut taakkua aqutissat annertunerpaartaraat. Taamaattumik Demokraatit aalisartunik aammalu piniartunik taamatut sulilersitsiniarnerat taanna assorujussuaq eqqarsarnarpoq aamma isumaalliornuvoq.

Aamma oqaatigineqartoq maluginiarpara inuit kisitsisaannartut taagorneqartut, isumaqarpunga ukiaq manna ataatsimiinneq eqqarsaatigalugu taanna ersarissorujussuusoq. Inuit kisitsisaannarmik naatsorsorniarneqarnerat pissusissamisuunngilaq. Inuk naleqarpoq aamma ataqqinassuseqarpoq. Taanna immaqa ilisarinerusinnaanerussavarsi Demokraatininngaanniit inuit kisitsisaannartut isiginiarneqarnerat oqaatigisarassiuk uani ataatsimiinnermi.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Andreas Uldum (D)

Illarpassui akereernikuugakkit ukua akissavakka. Soorunami Inuit Ataqtigiit, Demokraatit, Kattusseqatigiit Partiiillu partiit assigiinngitsut pingasuupput – qujanaqaaq maluginiarsimagit taannartaa. Isummagut assigiinngittarput soorunami.

Aamma una imminut pilersornissaq apeqqusinngivipparput arlaannaatigulluunniit, taavalu oqalunnerit sulilersitsiniaanerat taanna ilisarinnaanngilara, aatsaannguaq aamma siuliani oqarpunga inuup kialuunniit sumi sulerusunnerluni sumillu suliaqarusunnerluni nammineq aalajangertarpaa. Taamaammat tunngavissaqartinnngilara oqaaseq taanna annertunerusumik oqaaseqarfigissallugu.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Taavalu tassa kingulliulluni oqaaseqarumalluni qinnuteqarnikuuvoq Hans Enoksen, Siumut – takanna.

Hans Enoksen (S)

Qujanaq Siulittaasoq.

Tassa uani oqaluttuarissaneq kingumut qiviaraanni piniartoqarsimanngippat nuna manna tungavissineqarsimanaviannikkaluarpoq, taamanikkut piniartut orsuerutiminnik taamaallaat akileraartarsimapput inuiaqatigiinni aningaasalersueqataajumallutik. Taamaammat piniartukkunnut isiginnittaaserput massakkut ataqqinarnerusumik ingerlattariaqarparput tamatta. Aamma massakkut killiffik piniartukkunnut ilungersunartorujussuuvoq, killilersuinerit annertuut sukangasuut ingerlanneqarput. Neriuppunga taanna Naalakkersuisooqatigiit nalileqqilaarumaaraat inuit pineqarmata, kisitsisit aallaavigiinnarlutik inuit maani ingerlanneqarsinnaanngimmata.

Taavalu Demokraatit oqaaserisaanut issuaalaarniarpunga, Siulittaasoq ? issuaaneq aallartippoq; ”Aammali naqissuserusupparput qaqugumulluunnit Demokraatit politikkerilernaviannngimmassuk inuiaqatigiinni innuttaasunik immikkoortitsilernissaq”, issuaaneq naavoq.

Tassa uani Siumup oqaluttuata Karl Lyberth-ip aamma eqqartoreerpai akuersissutinut 1.500 koruuninik aalisartunut piniartunullu akiliisitsisalernissaq, kisianni uagut saniatigooralugu piniartartut saarullinnialerutta, qaleralinnialerutta, saattuarnialerutta, nipisannialerutta taamaallaat 50 koruuniinnaq akilertussaavarput akuersissummut. Allanguutissamik sulit takusaqanngilanga massakkut Naalakkersuisunut ilaasortaq naaggaartoraluarpalluunniit. Ilaa illuatungaanut sammisariaqaraluarpoq uagut nammassinnaanerunnguatsiaraluarparput 1.500 koruuneernissarput taavalu aalisartukkormiut 50 koruuniiginnarlutik.

Tassunga qanoq isumaqarput assigiinngisitsilertussaavugut tassani. Uanilu politikkerinngilarsi assigiinngisitsilernissaq. Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Andreas Uldum (D)

Aallaqqaammut oqaatigilaassavara aalisartunut piniartunullu isiginnittaaserput uagut kusanartorujussuuvoq, ataqqivagut aammalu nuannaarutigisarpagut Nunatsinni taamak suliniuteqarlutik imaluunniit suliniuteqaqataatigimmata.

Nassuiaatilaassavakkit namminersortutut sulineq taavalu sunngiffimmi aalisariartarnej. Ilaa siornatigut aamma eqqartorpaa nammineq oqaaseqartartussi Karl Lyberth-ip namminersortutut

inissimasartut piniartut amerlasuut, taavalu saniatigooralugu assigiinngissuseqarpoq tuniartarlugit imaluunniit sunngiffimmi nammineq imminut pilersorneq imaluunniit nioqqutiginerlugit.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Tassa naggataarluni oqaaseqartuussaaq Hans Enoksen, Siumut – takanna.

Hans Enoksen (S)

Imaangilaq aamma piniartukkormiut aalisartukkormiullu tuniagassaannavimminnik piniartartut aamma namminneq inuussutissaminnik annertoorujussuarmik imminnut pilersorput. Uagut taakkuninnga ajornartorsiunnginnerungaarluta 1.500 koruuneernissarput soorlu nukissaqarfiginerussagipput taakkunanngaanniit. Illuatungaanut sammisumik Naalackersuinikkut ingerlatsisoqarpoq, pissakinnerusut annertunerusumik akiliissapput pissaqarnerusut ajunngilaq akiliinikkinnerularalarunik – taanna illuatungaanut saatittariaqarparput.

Demokraatit tassani neriuppunga peqatigissagaatigut.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, oqaaseqartoq.

Andreas Uldum (D)

Erseqqissaatai tusaatissatut tigussavakka.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Taamallu ililluta Demokraatit oqaaseqartuat qutsavigaarput ingerlariaqqissinnaalerlutalu maanna Atassutip oqaaseqartua, oqaaseqartuussaaq Siverth K. Heilmann – takanna.

Siverth K. Heilmann (A)

Kiisami qujanaq.

Inuit Ataqatigiit sinnerlugit Inatsisartuni ilaasortaq Hans Aronsen matumani siunnersuuteqarpoq piniartut aalisartullu piffissap ilaanni inuuniarnikkut ajornartorsiuteqarnerminni pisortanit ikiorserneqarsinnaanerisa pitsaanerulernissaat sulissutigineqassasoq.

Atassummiit tupigusuutiginnigitsuunnigilarput piniarnermik inuussutissarsiuteqartut aammalu aalisartut piniarnermik allagartallit eqaannerusumik aningaasarsiorsinnaanerit siunertaralugu piniarnermut allagartamik peqarnissamik piumasagaatit allanngortinneqarnissaannik siunnersuuteqarnerput itigarteriarlugu piniartut aalisartullu isumaginninnikkut ikiorserneqarnerunissaat matumani ujartorneqarmat.

Atassummit qularutiginnigilarput piniartut aalisartullu isumaginninnikkut ikiorserneqarnissamut sanilliullugu aningaasarsiornikkut periarfissat pitsaanerulersinneqarnissaannik toqqaarusunnerussasut, taamaammat piniartunut aalisartunullu tunngatillugu naalakkersuinikkut iliuusissat pitsaasut aammalu siunissamut siammasissumik isumannaarisut aqqutissiuunneqarnissaat Atassummit oqaloqataaffigerusunneruaput.

Isumaginninnikkut ikiorserneqarnissamik aalisartut piniartullu allatulli pisinnaatitaaffeqarput, inatsisitigullu sinaakkutassat tunngavigalugit Nunatsinni kommunit sullissisussaapput, tamannalu naammaginantumik naammassineqartarsimangippat pissusissamisoorpoq qitiusumiit kommuninut erseqqissaateqassalluni piniartunut aalisartunullu ikiorsiinissamut tunngaviit malillugit ingerlasoqartariaqartoq.

Taamatut naatsumik oqaaseqaateqarluta Atassummiit inassutigissavarput siunnersuut ilalernerqassanngitsoq taamatullu iluseqarluni aappassaaniigassanngortinneqassasoq. Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja qujanaq. Iniminngaanniit ataatsimiittarfimminngaanniit oqaaseqarnissamik kissaateqartoqanngimmat – nå teknikkikkut ajornartorsiulaarpugut, takusinnaavara Inatsisartuni ilaasortaq Hans Enoksen, Siumuminngaanneersoq kissaateqartoq oqaaseqassalluni – takanna.

Hans Enoksen (S)

Qujanaq Siulittaasoq.

Atassutip oqaluttua Siverth K. Heilmann isumaqatigaara oqaaseqarnerpit ilaani uani periarfissanik pitsanngorsaaniarnissamik ujartueqatigiinnissamik anguniagaqarneq, taanna ilumoorluinnaqqissaarpoq aamma qularinngiivippara uanga ilittulli aalisartut, piniartullu periarfissat pitsanngorsarneqarnissaanik ujartuerusunnerussasut isumaginninnermut allaffimmukarnissaminngaanniit. Taamaamat massakut killiffiit ilungersunartut qaangerniarnissaanut neriuppunga illuatungiliuttut ikioqatigiinnerulissasugut, tassa piniartukkormiut massakut Avanersuarmi aammalu nunap sinnerani allani ajornartorsiorput, puisit amii akikillineqarnikuupput taavalu aaffattassaqaanngillat, qilakukkat sumiiffiit ilaanni nungoreerput. Qaamat naammatsingajallugu qaleralinniaqqusaanikuunngillat, sorparujorujussuarnik aporfissaqarput, kisiannili isumaginninnermut allaffimukaraluaangamik periarfissinneqarsinnaanatik.

Taamaamat taakku oqilisarneqarnissaanut Atassut Siumullu neriuppunga assut tunuliaqutaassasut, tassami piniartukkormiunik illersuisarnerput taanna ilaatigut tusakuluutigisarpaput kisianniuna piviusumik ilungersormata Siumumi uagut annertuumik illersorigut. Aamma illersortuaannarnikuuarput allaat niaqorput akigingajassaallugu. Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq, takanna.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja qujanaq. Qujanaq Hans Enoksen, Siumut oqaaserisannut, uani saqquuminitsinni soorunami tunngavilersuutigaarput siunnersuuteqartup siunnersuutaa aammalu Atassumminngaanniit isummersuutigisarpaput ersarippoq uani oqallinneq, oqallinnermi maluginiarpara siulliit Inuit Ataqaatigiit, Siumut, Demokraatillu saqqummiineranni sivisuumik ilaatigut siulliit utikulunneqaqattaartut. Ippigisara uaniippoq siunnersuut, tunngavilersugaq, partiillu oqaaseqaataat allanngoqattaarlugit sulinerput ingerlatissappat taanna tukattutut isigivara.

Neriuppunga taamatut suleriaaseqalissanngitsugut, nalunngilara siunnersuummut assingusumik suleriaaseqartoqassappat imaluunniit siunnersuuteqartoqarpat ataatsimiititaliami inassuteqartoqarsimappat, akuerineqarpallu allannguutaasinnaasumik siunnersuuteqartoqartartoq.

Kisianni Atassumminngaanniit qularutigineqassanngilaq Hans Enoksen-i oqarneratuulli piniartut atugaasa, aalisartullu sinerissami qanittumik periarfissaasa pitsanngorsarnissaannut suliniuteqarluta tamatta eqeersimaarfigigutsigit ikiuisarnermut Hans Aronsen-ip Inuit Ataqtigiinninngaanniit siunnersuutaatut periarfissat annikinneerarsuussammata.

Eqqaamaneqassaaq 2006-imiugunarpoq peqqussut allanngortinneqarnikuuvoq imaluunniit nutarsarneqarnikuuvoq, tassa periarfissaqareersoq. Kisiannili piniartut ikiorutsigit pisassaannik, soorlu aamma ippassaaninnguaq tusagassiuutit aqutigalugit tusarpara Inuit Ataqtigiinninngaanniit Harald Bianco Tunumi nannunniarnissamut tunngatillugu killilersuineq unitsikkallarneqarnissaa, Avannersuarmi soorlu Hans Enoksen-ip oqaatigisaatulli aamma aarrinik pisassinneqarnissamik milliasut, tamakkua tusaaniarnissaanut Atassumminngaanniit kaammattuuteqarnissamullu piareersimavugut.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Tulliupporlu oqaaseqartussani Andreas Uldum, Demokraatit.

Andreas Uldum (D)

Erseqqissaanerinnaassagunarpoq oqaaseqartup siulima Hr. Hans Enoksen-ip oqaasiinut imatut nipeqalissannginnami aporfinnarnik uagut pilersitsiniaasugut, soorunami aamma iluarsiissutissanik imaassinnaavoq suleriaatsigit assigiinngitsuusut. Kisianni qilanaarpunga suleqatigiilluarnissatsinnut tamatta.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Naluara oqaaseqartoq qisuariaateqarniarnersoq. Taava ingerlaqqippugut, tulliulluni oqaaseqarumavoq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqtigiit – takanna.

Aqqaluaq B. Egede (IA)

Qujanaq.

Tassa saqqummiuneqartut tamarmik oqaaserineqartullu Inuit Ataqtigiinninngaanniit nuannaarutigivarput aalisarnikkut piniarnikkullu inuussutissarsiutip taamak pitsaatigisumik aaqqiiviginiarneqarneranut oqaluttoqarmat.

2007-imi aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu Atassut, Siumullu Naalackersuisuutitaqarnerata nalaani nalunaarummi imatut ilaatigut oqaaseqartoq issuaaviginissaa qinnutigilaarpara.

”Aningaasarsiornikkut allanut nallersuussinnaalernissarput angujumallugu Naalackersuisuni arlalinnik suliniuteqalereerpugut, taamaammat siunissami suliassaq pingaernerit ilagissavaat inuussutissarsiutitoqatsinni soorlu aalisakkanik tunisassiornermi, aalisarnermi, piniarnermi nunalerinermilu sulisuusimasut pisariaqavissumik inuussutissarsiutinut ineriartorfiusunut nuuttariaqarneranni tapersersussallugit. Inuussutissarsiutillit nutaat tamakku matumani eqqartukkagut tassaapput aatsitassarsiorneq, nukik annertoq atorlugu aluminiummimik tunisassiornermi kiisalu nunatta ernganik iluanaarniuteqarneq”.

Tassa imaaappoq aalisartut inuussutissarsiornermi allanut nuunnissaat taamatut politikkeqarneq maannakkut qimassimavisiuk imaluunniit qanoq sulinersi ingerlariaqqippa taassumap kingorna.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja qujanaq apeqqutinnut Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqtigiit. Atassut politikkeqarpoq ersarissorujussuarmik soorlu oqaatigisara piniarnermut, aalisarnermullu politikkeqarpugut qangarsuarli partiit aamma immersortaqagut siunissami pitsaanerpaamik pinngortitap allanngorarfigiuagaani naleqqussaasoqartariaqartarluni, taanna saneqqunneqarsinnaanngilaq politikikkikkut sulinermi.

Minnerunngitsumik aalisartut, piniartullu aamma tusaallugit. Uani illit apeqqutigisanni 2007-imi aningaasaqarniarneq pillugu nalunaarusiami soorunami taanna nalunaarusiaq politikikkikkut suleqatigisaaq peqatigalugit nalunaaruteqarsinnaasarpugut aamma taanna uagut oqariartuutigisimasarput qimarratigisinnaanngilarput.

Oqanngilagut piniartut aalisartullu nunamut pinngitsoorasi qaqigitsi, kisianni kaammattuinerit suliffissanut allanut ataavartunut Atassut peqataarusummat, aalisarneq inuutissarsiutit pingaarnissaata saniatigut nunami suliffiit annertusarneqartariaqartut, ukiorpassuarni suliffissat

suliffigineqarsinnaanissaanut inuiaqatigut aalisartuuppata piniartuuppataluunniit peqataasariaqartut. Tassa aqutissiuussineq, inuutissarsiorneq aalisarneq kisimi inuutissarsiutaanngimmat.

Kisianni oqaatigeqqiinnassavara aalisarneq piniarnerlu Atassutip uummateqarfigaa sakkortoqisumik, taamaattumik siunnersuuteqartoq aamma kaammattuinnassavara ilissi partiissinni nammineq oqariartuutigisasi aammalu 100%-imik tapersersuinnginnermik imaqarmata imminut qanillattorsinnaaneq, siunnersuusiussagaanni tunngavilersorluakkamik aamma siunnersuuteqarsinnaaneq minnerunngitsumillu ataatsimiititaliami naaperiarsinnaanissamik aqutissiuussisinnaaneq pikkoriffiginerusariaqalerparput.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, tulliuupporlu Jane Petersen, Inuit Ataqtigiit.

Jane Petersen (IA)

Qujanaq Atassutip oqaaseqartuanut saqqummiusnaanut.

Eqqarsaatigaluguuna itigartitsinermut tunngaviunerpaasoq tassaavoq Atassutip siunnersuutaani aalisarnermut piniarnermullu allagartaqartarneq pillugu itigartinneqarsimanera taanna patsisaaqataasoq.

Atassut isumaqarpa inuuniarnermi aammalu aalisarnermi atukkat qulaajarneqassasut, taakkua patsisaallutik aalisartut piniartullu aamma tassani equngassuteqartoqarmat, aalisartut piniartullu ajornartorsiutaat aamma tassaniimmat – taakkua qulaajarneqarnissaat marluutillugit taakkua Atassutip isumaqarfigai imaluunniit aalisarnermut piniarnermut allagartaqarneq taamaallaat patsisigalugu taanna ajornartorsiut qaangerneqarsinnaasutut isigigamikku ?

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja qujanaq apequtinnut Jane Petersen, Inuit Ataqtigiit. Uani ilumoorputit saqqummiinitsinni Atassumminngaanniit piniarnermut allagartaqarnermut tunngassuteqartut piniartut ikiorserniarlugit

siunnersuuteqarsimasugut innersuussuteqarpugut, taanna kisianni pinngilarput. Itisilerutaasumik oqarpugut piniartut aqutissiuunneqartariaqartut piniarsinnaasaannik killilersugaappata aammalu pisasseqqinneqarsinnaanerannut tunngassuteqartut paaseqatigiisummik tamakkua aqutissiuunneqartariaqartut.

Qilalukkat assersuutigineqarsinnaapput, nungukkaangata pisasseqqikkaangatta illuatungiliuttut taamanikkut nilliarsuaartarput isornartorsiorneqarluta. Kisianni pisasseqqikkaangatta annerusumik nilliasoqarunnaartarpoq, kisianni ilikkaannagassaq aana Nunatsinnut pisassiissutaasut piniartut iluaqutigisassa at aningaasarsiornissaminni nunguttariaqarput, nungunnissaata tungaanut imaangitsoq ukua-ukulu illoqarfikkaarlugit nunaqarfikkaarlugilluunniit kisimik pisai nungupputa tassa univillutik unissasut.

Pinngortitap aquttarpaatigut, aquttarpaatigut ukiorpassuarni. Aalisakkat tammakarsimani misigisaqarfigipilussimavarput massakut qummut aallariartortoqarpoq, siunnersuutit assigiinningsorpasut maanngaanniit saqqummiussuunneqartartut isumaqarpunga pikkoriffigineqarnerulertariaqartut siunissamut qaamasumi isumalluarlunilu qanoq aqqissuussisinnaanerput eqqumaffigalutigu.

Siunnersuuteqartup tunngavilersuutai isumaqarpunga uani naalackersuisuutitaatalu akissutaa ersarissut peqqussuteqareerpoq ersarissumik piniartut pisinnaatitaaffeqarput ikiorneqassallutik, allatut naalackersuisooqatigiinni allatut iluseqartumik ataatsimiititaliami peqataarusuppata Atassut peqataassaqaarpoq. Kisianni taamatut ingerlaaseqarneq tukassaqaq siunissami ingerlajuassagutta taamatut.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, tassa eqqaasitsissutigeqqissavara tassa una oqaluuserineqartoq ingerlariaqqittussanngorlugu aalajangiunneqareerpoq, taamaattumillu aamma oqallinnerit annertuut suli periarfissaqarumaarput. Taamaattumik ullumikkut suli oqaluuserisassat arfinillit amigaatigigatsigit maannamut naqitsisimasut sinneruttut tallimat oqaaseqarteriarlugit naggataatigut partii oqaaseqartussaa kingulleq oqaaseqartissavarput.

Tulliulluni oqaaseqarumavoq Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit siunnersuuteqartuusoq – takanna.

Hans Aronsen (IA)

Aap qujanaq Siulittaasoq.

Atassutip oqaaseqartuanut Siverth K. Heilmann-imut apeqqutigeqqaassavara sutigut Inuit Ataqatigiinninngaanniit sutigut siunnersuutigineqartut ukua pillugit taavalu aamma ullut kingulliit piniartunut tunngasut aalisartunullu tunngatillugu sulianut tunngasut 100%-imik nammaqatigiinningsutut taanera, taavalu aamma aalisakkat qummut aallariartornerarlugit massakkut oqalupputit. Aap ilumoorsimappat sooq massakkut sinerissami aalisarnikkut inuutissarsiorneq piffiit ilaanni taamatut atugarliorfiutigiva ? tassa inuutissarsiorniarnikkut tulaassuiniarnikkullu periarfissalutsigiva ?

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja qujanaq siunnersuuteqartoq. Illit siunnersuteqarninni Naalakkersuisup akissutaa Atassutip isumaqatigaa uanilu peqqussuteqareerpoq aalisartut piniartullu ajornartorsiuteqarunik allatuulli innuttaasutut pisinnaatitaaffeqarput.

Taamaattumik aatsaaginnaq oqaatsikka innersuussutigeqqiinnassavakka aalisartut piniartullu atugaasa pitsanngorsarnissaannut oqaaserpassuit maani inimi atorineqartartut, paaseqatigiiffigineqarnissaa siunertaralugu periarfissiinerunissamik oqariartuutikka uteqqissanngilakka piniakkanut tunngasut, aalisakkanut tunngassuteqartut eqqumaffigisariaqarpagut aamma tunisassiorlut – illit oqaatigerusutatit tunisissassiorfiit eqqumaffigisariaqarpaat pisuussutinik ulikkaarpugut, immamit qaqinneqarsinnaasunik.

Tamakkulu periarfissat atorluarutsigit Nunatta aningaasarsiorneranut suliffissaqarnikkullu iluaqutigisinnaavagut.

Siumut ilaatigut oqaaseqartuata tikissimasai assigiinningsut malugalugu qaangiutereersut ilaatigut Aalisarnermi inatsisissami suliaqarnermi ippigisimasaa aamma Atassutip, Naalakkersuisooqatigiit ersarissorujussuarmik allannguisoqarnissaanik siunnersuuteqassappata Atassut peqataassaqaarpoq.

Kisianni illit siunnersuuteqarnikkut erseqqissumik isummerpugut, tassa allatut ajornartumik taamatut suleriaaseq ippoq kisianni aqqtissiuussinissamat Atassut isumassaarunnavianngilaq. Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Tulliupporlu Finn Karlsen, Atassut – takanna.

Finn Karlsen (A)

Qujanaq, siuliani oqaaseqartup oqaatigisaani Aqqaluq B. Egede oqaatigisaani erseqqissaateqalaarniarlunga, tassani apeqqutaavormi kisianni erseqqissaatigilaartariaqaraku isumaqarama pisariaqartoq.

Inuit Ataqtigiit Naalakkersuisooqatigigallaratsigit siullerpaarpaalluni taanna apeqqut saqqummiuppaa ammasumillu uanga assortornikuuara Naalakkersuisutut aamma oqaluttarfik pinnga atorlugu. Aamma tamatuma kingorna saqqummeqqimmat Naalakkersuisuunerma nalaani aamma assortorpara taanna. Taamaattumik Atassutip taanna piliarinngilaa, kisianni pisuutitsiniangilanga allanut.

Kisianni oqaluttut ilaanit nuannarineqarmat aalisartunngooq paasinnimmata 1.500 koruunimik akiliisalernissamat, taanna uanga aamma nammineq tusarnaarpara isiginnaarlugulu – radio tusarnaarpara, kisianni taamak toqqaannartigisumik tapersinngilaa. Aamma ilisimanerpaa assagiarsunniassaguni, saarullinniassaguni, suanniassaguni, qaleralinniassaguni 6.000 kr. akilissagamiuk. Taanna siunnersuutaavoq, taanna ilisimanerpaat taakku aalisartut taamatut oqaramik, tassa imaappoq 1.500 koruunimik akiliisaqattaassaapput assigiinngitsunut taakkununga.

Taamaammat isumaqarpunga – soorunami uagut taanna akerlerilluinnarparput taamatut imaattorneqarnissaa, qujanartumillu aamma Naalakkersuisoq naaperiaaffeqarniarluni oqaluppoq ataasiaannartumik akiliisarsinnaanissaq eqqarsaatigalugu taamatut isumakannersumik.

Kisianni uani pingaernerpaatipparput uagut aalisartut piniartullu periarfissaqarsinnaanerallanik, soorlu ippasaaninguaq siunnersuuteqartugut aalisarnermik piniarnermik ajornartorsiuteqarunik

periarfissaqarunik suliffissani sulilaarallarlik, aningaasarsiorsimanertik pisaminnik isertititik qaangerlugit pissarsigaluarunik annasaqarnatik – periarfissaarutiivikkunik inuttullu allatut periarfissaqarput ikiorneqarnissaminut inatsiseqarpoq 2006-imili pilersinneqartumik, tassa taannaana pigipput.

Imaaginnassanngilaq ullumikkut aalisarsinnajunnaaramat piniarsinnaajunnaarama socialimukassaanga, periarfissamik allamik ujarliutillaartigit ikiorlugit – tassa pitsaaneq. Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Akissuteqartussaq, takanna.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja qujanaq Finn Karlsen ilassuteqarninnut. Uani ersarissaatigiinnarusuppara soorlu ersarissumik taannginnakku aatsaaginnaq Aalisarnermut Inatsisissap suliarinerani Atassumminngaanniit uparuartuisimavugut aamma ippigisaqarluta paasiumasaqarlutalu, ilaatigut aatsaaginnaq eqqartorneqartunut akiliisitsisoqartarnissamut tunngassuteqartunut. Sulinissami tamakkua peqqissaarullugit pingaaruteqarluinnarpoq ataatsimiititaliami suliarineqarnissaa aamma taamaattoq ikiorumaarpagut. Inatsisiliortariaqaratta aamma innuttaasut oqarfigissagutsigit imatut akiliuteqartariaqarpugut paatsuunganangitsumik tusarlertariaqaratsigit taanna pingaarnerpaavoq.

Uteqattaarneqareeqimmata taakkua annertunerusumik itisilissanngilakka.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Oqareernittut tulliuqpoq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqtigiiit – takanna.

Aqqaluaq B. Egede (IA)

Ja qujanaq. Tassa oqaatigeqqissavara Inuit Ataqtigiinni nuannaarutigigatsigu maannakkut Naalakkersuisut, aalisarnermut piniarnermillu inuussutissarsiuteqarnerup pitsanngorsaavigalugu piujuarnissaa qulakkeerniarlugu aqqissuimmata.

Taamaammanuna siullermik apeqquteqaatigisanni apeqqutigigiga taamatut

Naalakkersuisooqtigiiinnerminni Atassutikkut Siumullu oqariartuuteqarnikuunerat, tassa

aalisarnermut piniarnermullu inuussutissarsiuteqartut inuit 1.000-1.500 amerlassusillit aatsitassarsiornermut nuutinneqarnissaa siunnerfiginikummassuk. Taavalu uagut maannakkut suliniutitsinnut taanna assortuummat. Ilaa aalisarnermut piniarnermillu inuussutissarsiuteqartut nuutinneqarnissaat sulit politikikkut siunnerfigineqarpa imaluunniit allanngortinneqarpa ? taannaana paaserusukkiga sulit isuma taanna attanneqarnerseq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja qujanaq. Piujuartitsinissaq Atassumminngaanniit pingaartillugu oqaatigiuartarparput. Inatsisartuni sulinitinni manna tikillugu aamma nutaamik taanna erseqqissarusuppara.

Aqqaluaq B. Egede Naalackersuisuusimasut sinnerlugit massakkut maani oqaluttarfimmiingilanga, oqariartuutigisimasarput inuutissarsiutit siuarsarnissaannut – imaani inuutissarsiuteqartut piniartuuppata sulisinnaanerat imaluunniit periarfissaasa pitsanngorsarnissaanik oqariartuuteqartuarneput taanna allanngortissinnaanngilarput oqareeratta taamatut.

Aammalu allanngortissinnaanngilara imatut oqarama; kikkulluunniit aalisartuugunik piniartuugunilluunniit nunami suliffissanik periarfissanik namminneq ujartuisinnaanerat periarfissamik atuisinnaanerat mattunneqanngimmat, pinngitsaaliissutaanngimmat – taanna paasilaaruk – pinngitsaaliissutaanngimmat nammineq qinigassaqaqtariaqarput uagununa Naalackersuisuusimasuni aqutissiuussimasugut, ukiorpassuarni suliffissanik ataavartunik pilersitsinissamik, tamakku ilagiinnarpaat periarfissaarunnermi aamma inuusuttut suliffissaminnik nuttarsinnaanermullu atatillugu aqutissiuussineq isumaqarpunga torrallataasoq kisianni aamma iluarsisassaqaarpugut Naalackersuisunngortunut aamma massakkut iluarsiniagaat uagut uparuartoreersimasarput nuttartitsiniarnermut tunngassuteqartoq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Tulliupporlu Kim Kielsen, Siumut – takanna.

Kim Kielsen (S)

Siulittaasoq qujanaq.

Uani partiit oqaaseqartartuasa ilaanninngaanniit Aqqaluaq B. Egede-minngaanniit oqariartuutigineqaqattaartut 2007-imi saqqummiunneqartut politikikkut oqariartuutitut tunngatillugu – aningaasaqarnermut oqariartuummut tunngatillugu.

Miserratigineqarsinnaanngilaq naqitaavoq pisut 2007-imi tassa taamatut pissutsit ipput aammalu takorluuisimapput taamanikkut Naalackersuisooqatigiit aatsitassarsiorneq aamma siunissami kikkunnut tamanut piniartunuinnaanngitsoq periarfissiissasoq suliffinnik nutaanik pilersitsissalluni.

Taanna nutaarsiassaanngilaq, qanoq tupinnartuliatut takorloorneqarsinnaanngilaq taannartaa. Piniartut atugarisaat massakut Atassutip oqaaseqartartuata arlaleriarluni ersarissarpaa silap pissusaanik tunngatillugu massakut sunarpassuarnik nalaataqarput. Sikusarneq allanngornikooqaaq, silarlukkajunnerulerpoq sunarpassuit uagut sunniuteqarfigisinnaanngisagut pisoqarpoq. Nunarsuarmioqataasut amminik pisiumajunnaarnerat annertunerusumik uagut iliuuseqarfigisinnaanngilarput ikippallaarnerput tunngavigalugu. Sunarparparssuit peqquataallutik massakut tassani aningaasarsiornermut tunngatillugu piniartunut atugassarititaasut ajornartitsilernikuupput.

Taamaattorli piniartukkut kiffaanngissusertik taanna pigiuarlugu neriuuteqartuaannarlutillu politikikkut arlaatigut aaqqiisoqarsinnanera taanna siunnerfigaat.

Taamaammat massakut siunnersuuteqartoq taanna Inuit Ataqatigiinneersoq Hans Aronsen-ip Siumuminngaanniit tassa oqariartuuterput tassa suleqataaffigiariarparput aamma neriuppunga uani ataatsimiititaliami Rasmus Ole Rasmussen 2005-imi piniartutut oqariartuutigisimasai misissuisimanera taanna sakkussatut atorumaaraat. qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Siverth K. Heilmann (A)

Ja qujanaq Kim Kielsen, Siumut ersarissaateqarninni. Ja naqitanngorsimanera taanna atuarneqarsinnaaneralu allanngortinneqarsinnaanngilaq aamma qanoq paasineqarnera aammalu uani qanoq Atassumminngaanniit oqariartuutigisakka aamma anngaagavit naatsorsuutigaara paaseqqissaarit aalisartut piniartullu periarfissaarunnermini, periarfissaqareernerat inunnik isumaginninnikkut peqqussut atorlugu ikiorserneqarsinnaanerat aammalu nunami suliffissatigut sukulluunniit periarfissaqarsorilerunik aamma suliffissaminnik aallamik qaqisoqarsinnaaneri.

Assersuutitut taaneqarsinnaavoq aatsitsivissualiortoqarnialermat isumalluartoqarpoq aamma aalisartuninngaanniit, pequtigalugu tunitsivitsigut allatigullu aningaasarsiornikkut aalisarnerup iluani piniarnikkullu ajornartorsiortoqarmat. Nammineq aamma aningaasarsiorusukkamik pilersugaqaramillu nunami suliffissaminnik immaqa isumalluarnartumik takusaqarput.

Tamakkua isumaqarpunga ilassilluartariaqarigut piniartuugutta aalisartuugutta imaluunniit nunami suliffeqartuugutta, pingaarnepaavoq suliffimmik namminerlu sulisinnaajumalluta tigusaqarnissatsinnut.

Nammineq nalaatarisimavarput aamma aalisakkat tammakarnerisa nalaani aningaasarsiornitsinni ajornartoorujussuarnerput nammineq aggerfigisimasatsinni taanna nalaassimavarput. Kisianni ikioqatigiinnitsigut innuttatut peqatigalugit makeqqinniarsimavugut akiitsugarsuagullu Namminersornerusunut akilerneqarnikuupput. Suleqatigiinneq ammasumik angusaqarfiusarpoq aamma Inatsisartuni aamma taamatut sulissaagut.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, tassa oqaatigeriikkattut oqaaseqarumasut akornanni kingulleq Inatsisartuninngaanniit oqaaseqartissavara Hr. Hans Enoksen, Siumut kisianni oqaatigilaassavara immikkut illuinnartumi Hr. Finn Karlsen-ip Aalisarnermut Naalakkersuisumut toqqaannavissumik oqariartuuteqarnera aamma naalaartunit soqutigineqarlunilu naalaarneqanngitsoornavianngimmat taanna immikkut illuinnartumik akuerigakku minuttit marluk akineqarnissaa.

Kisianni tassa tulluippoq Hr. Hans Enoksen, Siumut – takanna.

Hans Enoksen (S)

Qujanaq Siulittaasoq.

Atassutip oqaluttua Siverth K. Heilmanni kaammattussavara inussiarnersumik una siunnersuut soqutiginarvat ataatsimiititaliamut ingerlanneqarnissaa Atassutip peqataaffigisinnaappagu assut ataatsimoornermik aamma takutitsissagaluarvat.

Ilaatigut pisuussutiniq uumassusilinnik ajornartorsiorneraallutik sumiiffinni oqalunnera taanna ilumuunngilaq, Hans Aronsen-i oqaaseqarnermini oqaatigisai. Pisassaqarpugut naammattunik aamma killilersorneqarput aamma karseqarpugut – karsilersuinikuuvugut sinerissami aalisarfigineqarsinnaanngitsunik. Tunumi massakut karsiliinikuuvugut saarullinniarsinnaanngillat, taanna pissutigalugu kujataani suliffiit matuneqarput pisassaqarluartut uffa illuatungaani Islandimiut killingani aalisartut, ilaa taakku allangortilaarniartigit aamma ataatsimoorukkutsigit artornaviarunannilarput.

Tassa ukua 1.500 koruunimik akiliisarnissaq taanna takusinnaavara uanga kisitsinera malillugu aalisartut 2.400 missaaniippata 1.500 koruuniuppatalu, taava 360.000 koruunit missaannaanni isertinneqartussaapput, kisianni Aningaasanut Inatsimmiipput 2,1 mio.koruuninit taakkunangaanniit isertinneqartussat, nikingavoq taamaammat takusinnaavara tassa immikkoortunut tamanut akiliisaqattaartitsinissaq siunnerfigineqarsimasoq.

Taavalu aamma Aqqaluaq B. Egede-p oqaaseqarnera una nalunaarusiaq pillugu. Tassa taamanikkut Inuit Ataqtigiiit aningaasarsiornermut Naalakkersuisuutitaata taanna oqariartuutaa pimoorussimannguatsiarassiuk massakut aatsitassarsiornissaq kujataani allaat soriarsinnaajunnaavillugu mattupparsi – taanna ajuusaarnarpoq, uffali kujataani inuutissarsiornikkut periarfissat massakut killeqartorujussuusut. Taanna eqqarsaatigeqqilaarniarsiuk partiissinni.

Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja tassa iluaqutaannngilaq massakut oqaaseqarniarluni nalunaarneq, nalunaarutigereerpara kipineqassasoq, kisianni aamma immikkorluinnaq ittumik tassa Aalisarnermut Naalakkersuisoq akissuteqarsinnaanera Hr. Finn Karlsen-ip oqaaseqaataanut ammaatissallugu neriorsuutigereerpara, kisianni massakut oqaaseqartumut kingullermut oqaaseqartoq qisuariaateqarumassaaq.

Oqaaseqartoq.

Siverth K. Heilmann (A)

Qujanaq Hans Enoksen, Siumut.

Aap piniartut aalisartullu piffissap ilaani inuuniarnikkut ajornartorsiulernermini taannartaa tikillugu siunnersuuteqartoq siunnersuuteqarpoq, kisianni pisortanit ikiorsiisarnermut tunngassuteqartoq erseqqissorujussuarmik periarfissaqareenera Atassutip itigartitsinera taanna aalajangiusimavarput, allanngortissinnaanngilara.

Kisianni piniarnikkut aalisarnikkullu ajornartorsiuteqartoqarnera aqutissiuussiumaleqinitsinnillu oqalunnerput – Enoksen oqariartuutikka tusaassagukkit apeqqutigisannut atatillugu, ataatsimiititaliami tamakkua piumassuseqarfigineqarpata oqareerpunga Atassutip tunuarsimaarfiginiavianngikkai.

Umiatsiaararsortut aalisartullu atugaasa aammalu aalisarnermut inatsisissamut aarleqqutigisatsinnut Naalakkersuisooqatigiit paaseqatigalugit qanillattortoqarsinnaappat Atassutip – ilaana tassunga isumaqarpunga nangaanngiivillunga taanna akuersaarsinnaallugu oqariartuutigissallugu, kisianni iluaqutaanavianngilaaq tamakkua allannguuteqalaarsinnaanissamik siunnerfeqarniartoqanngippat iluaqutaanissaa qularaara, kisianni misilikkaluariartigu.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja qujanaq, taamaalilluta Atassutip oqaaseqartua qutsavigaarput. Kisianni tassa oqareernittut immikkorluinnaq ittumik Aalisarnermut Naalakkersuisoq minuttit marluk iluini oqaaseqarsinnaatillugu akuersaarpara – takanna.

Ane Hansen, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq (IA)

Aqutsisoq qujanaq.

Tassa erseqqissaateqassallunga pisariaqarsorigakku oqaaseqarnissara kissaatigivara, tassa atuisut akiliissuteqartalernissaannut tunngatillugu uani oqaatigineqattaartut eqqunngimmata, tassa oqaatigissavara umiatsiaaqqat immikkut atuisut akiliuteqartalernissaannut tunngatillugu oqallinnerup nalaani isumaqatigiissutigineqarpoq immikkut taakku pineqassasut, aaqqissuussiffigineqassasullu. Taamaattumillu Naalakkersuisuninngaanniit uagut iluarsissutissamik

allannguutissamik tunniussaqaareerpugut Aningaasanut inatsisip pingajussaaneerpeqarnissaata tungaanut.

Taava oqaatigerusuppara una Naalakkersuisuni massakkt ilumoorpoq aallaaviginikuugaluaratsigu Naalakkersuisut siulitta, tassa Hans Enoksen-i Siulittaasuunerata nalaani aamma Finn Karlsen-ip Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisuunerata nalaani taakku siunnersuutaat maleqqaarsimagaluaratsigu, tassalu taakku siunnersuuteqarput aalisarnermi atuisut akiliuteqartittalernissaannut tunngatillugu umiatsiaaqqanut tunngatillugu, umiatsiaaqqat tamaavimmik aalisarnermut akuersissutit tamarmik immikkut 1.500 koruuneqassasut – taannali paaseqatigiinnerput tunngavigalugu massakkt Naalakkersuisuni allannguutissat siunnersuuteqarfivarpugut, tassa ataasiaannartumik akiliuteqartarnissaq pillugu tamatta naapiffigigatsigu.

Aamma Naalakkersuisuni qularineqassanngilaq aalisarnermut piniarnermullu atukkat annertooujussuarmik aqqissuussiffigineqarnissaat aallartikkatsigit pisariaqartorujussuarmik ukiuni kingullerni pissutsit assigiinngitsut ineriartorsimasut pitsanngorsarnissaat pillugu suliniuteqarpugut aammalu pisassiissutit siulitta aalajangersarsimasaat uagut erloqissutigigatsigit massakkt erseqqissarusuppara aammalu suliniutigivarpugut ukiuni tulliuuttuni pitsaanerusumik naleqqinnerusumillu pisasseeriaasissat eqqunneqartalernissaat. Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja qujanaq. Tassa aalajangiunneqarpoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamut oqaluuserisaq una aappassaaneerpeqartinnani ingerlatinneqassasoq taassuma kingorna aamma oqaluutikkutsoortoqassaaq. Soorunami ajuusaarutigaa oqaaseqarusuttuni ipianngutitsigama, kisianni tassa aqutsineq tutsuiginartumik ingerlassappat aamma killiliisariaqartarpugut, sulii oqaluuserisassagut amerlasoorujussuupput namminerlu taanna piffissaq akilertussaavarput kinguaattoornermik imaluunniit sivisooujussuarmik unnumut ingerlanissamik imaluunniit ulluni tulliuuttuni ulaperujussuarnissamik.

Taamaattumik tassa ipianngutitakka taamatut ajuusaarninnik nalunnaarfigalugit oqarfigissavakka tassa periarfissaqarpoq una oqaluuserisaq oqaluuserineqarqittussanngorluni ingerlasussanngorpoq

ataatsimiititalimut ingerlanneqarnermigut. Taamaalillunilu oqaaseqaqqinnissaq tassani periarfissaajumaarpoq.

Tassa tamakkua iluarsineqarumaarput oqaluuserisaq naammasivarput. Naamik sulii Kattusseqatigiit Partiiata oqaaseqartua amigaatigaarput Hr. Jakob Skade – takanna.

Jakob Skade (KP)

Qujanaq.

Inatsisartuni ilaasortap Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiinneersup siunnersuutaa Kattusseqatigiit Partiiianiit imaattumik oqaaseqarfigissavarput.

Inatsisartuni ilaasortaq Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit siunnersuuteqarpoq aalisartut piniartullu pisortanit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 14 20. november 2006-imeersup kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasup ajornannginnerulersinniarlugu siunnersuuteqarluni.

Kattusseqatigiit Partiiianiit maluginiarparput ajornartoormi aalisartut piniartullu pisortanit ikiorserneqarsinnaanerat piffimmi assigiinngitsunik inatsisip atuunnermini assigiinngitsunik tunngavigineqartartoq. Assersuutigalugu oqaatigerusunnarpoq aalisartut piniartullu akiligassatigut soorlu kallerup inneranut akiliunneqarnissamik saaffiginnittoqarsimatillugu killilerujussuarmik akissuteqaatinik tunineqaannartarneri aalisartut piniartullu namminersortuummata ikiorsiiffigineqarsinnaasaratik.

Tamatumunngalu ilanngullugu Kattusseqatigiit Partiiianiit oqaatigerusupparput ajornartoormi tiimit suliffissaqartitsiniutit atortarneri pitsaasuugalarlutik killissaqartitaanertik pissutigalugu unitsinneqartarmata.

Naalakkersuisunut kaammattuutigerusunnarpoq ikiorseeriaatsip inatsisip atuuttup siammassissumik Nunatsinnut ersarissarlugu inassuteqaatigeqqullugu.

Kattusseqatigiit Partiiianiit Naalakkersuisut oqariartuutaat paasilluaratsigit nalunaarutigissavarput ikiorseeriaatsimut ikiorsiissutit ilanngullugit isumalioqatigiissitami misissoqqissaarneqartussanngorneri ilisimaarigatsigit nalunaarutigaarput.

Taamak oqaaseqarlunga siunnersuut akuerseqataaffiginagu nalunaarutigaarput.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Taamaasillutik iniminngaanniit maani oqaaseqarumasut periarfissaqalerput aamma oqaatigissavara tassa minuttit marluk iluini oqaaseqarsinnaatitaagatta taamaattumillu aamma oqaluuserisap uuma aallaavia tunngaviutillugu soorunami killilersuisoqanngilaq, taamaattumik ipianngulluinnartut siuliani uani periarfissaqarsinnaapput aamma anersaariarnissaminnut.

Siulliulluni oqaaseqarumalluni qinnuteqarpoq Hr. Jens Immanuelson, Siumut – takanna.

Jens Immanuelson (S)

Qujanaq.

Siulliulugu oqaatigeqqaassavara Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisup oqariartuutaa piniarnermut aalisarnermullu tunngatillugu ukiuni siusinnerusuni aalajangerneqartartoq Naalakkersuisuni maani erloqissutigineqartutut oqaatigineqartoq. Uanga paasinnittaatsinnut taamaanngilaq, peqqutigalugu assersuutissaqarama qilalukkat pillugit.

Ukiuni pingasuni pisassiissutit aallaavigalugit aalajangiisoqarpoq, kisianni taakkua ukiumut pisassiissutit piniarneqanngitsulluunniit ukiup siuliani pisassiissutinik ilanngaavigineqarmata qan... paas... malugineqanngitsoorpoq, taamaattumik aaqqiissoqanngilaq tassani, naak siunertaagaluartoq taanna.

Kattusseqatigiit Partiianni oqaaseqartoq Jakob Skade oqaatigivat isumalioqatigiissitap misissuinissaa iluarisimaarlugu, isumalioqatigiissitaq sorleq pineqarpa ?

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq, takanna.

Jakob Skade (KP)

Qujanaq.

Ikiorseeriaatsimut inatsit uani eqqartoratsigu pisassiinissamut qulequtaanngimmat taanna pisassiinissamut tunngatillugu oqaaseqarfigissanngilara.

Ikiorseeriaatsimi inatsit maannakkut Isumalioqatigiissitami taanna Naalakkersuisuni suliarineqarpoq, taannalu inatsit pissutaalluni assigiimmik kommunini inissisimanitsinni assigiimmik atorneqannginnami eqarmat, eqaallisarneqarnissaa maannakkut piumasarineqarpoq. Qujanaqaaq aamma taamaaliortoqarniarmat.

Assersuutigivara uani ajornartoornermi ikiorseeriaatsimut tunngatillugu kallerup inneranulluunniit akiliussisinnaaneq killiliiffigineqartarpoq piffimmi aalajangersimasumi. Inatsit 2006-imeersoq maannakkut suliarineqarsimanngitsoq siusinnerusumi suliarineqarsimanera taanna pissutaalluni. Taamaammat massakkut eqaallisarniarneqarmat taanna uagut taperserparput siunnersuutigineqartumut siunnersuutaa tapersinngikkaluarlugu aaqqiissutissaq tassani naniniarneqalermat.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq. Tulliulluni oqaaseqarumavoq Hr. Hans Enoksen, Siumut – takanna.

Hans Enoksen (S)

Qujanaq Siulittaasoq.

Kattusseqatigiit Partiiata oqariartuuteqarnermini isumartik ersarissumik aninngimmassuk, uffa aalisartukkut piniartukkullu tassani ajornartorsiuttaat pineqartut. Taamaallaat innersuussisaqattaarnerat suleqatigiissitamut taanna uggornartupilorujussuuvoq, isumaarussimannguatsiaramik Kattusseqatigiit Partiiat taamaallaat Naalakkersuisut siunnersuutaat tamatigut isumaqatigiuaannaavippaat. Nalunngilara Jakob Skade ulluinnarni nunaqarfimmi inooqataasoq aamma pissutsit ilisimavai piniartukkormiunut atugassarititaasoq qanoq ilungersunartigisut.

Taavalu tassunga atatillugu oqaatigissavara Ane Hansen-ip oqaluuserisap siuliani oqaasii ilumuunngilluinnaqqissaarmata. Aalisarnermut inatsisissaq kinguartinneqarpoq, unitsinneqarpoq kommissionimilu suliarineqartussanngorluni.

Uagut siunnersuuteqanngilagut piniartukkut aalisartukkut akiliuteqarnissaannik aamma ukiut siuliini akiliisitsiniartarnerigaluit unitsinneqarnikuupput, taamaammat tunngavissaqanngitsumik pisuutitsiniarnerit tanna ilumuunngilaq aammalu pisassanik aqutsinermi Naalakkersuisooqatigiit siuliini pisuutitsinerit ilumuunngilluinnaqqissaarpoq pisassat biologit innersuussutai malillugit aaqqinneqarnikuupput, massakkullu qujanartumik Uummannami Upernavimmilu aalisarluartoqarmat pisassat nungunneqarnerat uagutsinnut tutsinniarsinnaanngilat, ajortumik sulisimanerarluta.

Nuannaarutiginnassavat pisassat tamakkerneqarmata inuillu eqqissillutik aningaasarsionertik ingerlassinnaammassuk, kisianni suli ilungersunarneruvoq ilissi paasinnigasi qaammatip missaani uninngatikkassigit. Massakkut aamma Avanersuarmit ilungersunartumik atugaqartippasi, naak Kattusseqatigiit Partiiat aamma tassani peqataagaluartoq tassani siulittaasua oqariartuuteqartuaannarluni sukannersumik aqutsineq taanna qimanneqartariaqarpoq piniakkat killilersukkat eqqarsaatigalugit.

Massakkut ataasinguamilluunniit oqassaarnerat .. (nipangeriataarpoq – immaqa unitsinneqarpoq)

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Jakob Skade (KP)

Qujanaq. Pisassiineq maani annertunerusumik oqaaseqarfigissanngilara taanna inatsit ikiorseeriaatsimik inatsit eqqartoratsigu.

Ilumoorputit aamma piniartut ullumikkut ajornartorsiutaat ullumikkuinnaq aatsaat eqqartorneqalinngilaq. Piniartut imminnut taamak appasitsigisumik amerlasoorparparparujussuit inisinneq ajorput. Ikiorserneqarnissaminnik taannaannaq kisiat utaqqillugu taamatut ingerlatsisoqarneq ajorpoq. Taamak appasitsigisumik inisinneqaraangamik oqallinnermi allaat inuup pisinnaatitaaffianik nammineq immnut aalajangiiffigisarput qanoq iliuuseqarnissartillu nalulerlugu.

Taamaammat inatsit una eqqartorneqartoq ikiorseeriaatsimut tunngasoq taanna eqqartussallugu isumaqarpunga pingaartuusoq, allatut ajornaqaaq suna tamaat qaqilersinnaagaluarparput soorunami sammisaq qulequtaq sammiumagutsigu tassa periarfissarput taanna. Inatsinuna ullumikkut qitulisarniarneqalermat ajornartorsiutit takkukkaangata - ullut tamaasa taamaattoqarneq ajorpoq, ajornartoornermi inatsit tunngavigineqartoq massakkut maannakkut eqqartoratsigu aamma siunnersuuteqartup ersersippaa taanna.

Qitulisarniarparput 2000 pisimasoq taava massakkut qanoq iliuuseqartoqarnialermat, qujanaqaaq aamma taanna allangortinniarneqalermat, oqinnerusunngorlugu, qitunninngorlugulu periarfissamik aaqqissuussillutik aallartimmata. Taannaana uagut soqutigigipput, pissutigiinnanngilarput siuliini eqqartorneqartarsimasut, soorunami siuliini eqqartorneqartarsimasut aamma allangortinneqartariaqassapput. Ajornaqaaq suna tamarmi qeratasoorujussuarmik ingerlatsisoqaannarsinnaangilaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja tulliullunilu oqaaseqarumavoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq – takanna.

Ane Hansen, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq (IA)

Qujanaq, tassa nuannaarutigaa oqaluuserisassaq una pingaarutilerujussuaq piniartunut aalisartunullu ingammik umiatsiaararsortunut soqutiginnillusi aamma isummersorfigigassiuk aamma paasilluarsimagassiuk Naalakkersuisut uani siunnerfiat sunaanersoq.

Taava uani Siumuminngaanniit Inatsisartuni ilaasortap Hans Enoksen-ip oqaasianut naqqiutiginnassavara, tassa Naalakkersuisut oqaluuserisarsimasaa aamma aalajangersartarsimasai www.nanoq.gl-imi takuneqarsinnaasarput, aammalu taanna najoqqutaralugu oqaatigissavara 2007-imi Naalakkersuisut aalajangiisimmamata ukioq manna atuutilersuttassamik atuisut akiliuteqartalernissaannik tunngasunik aalajangersagaq taanna aalajangiussimavaat, taannalu najoqqutaralugu tassa siunnersuutaagaluarpoq umiatsiaararsortut pisassiissutitut tamanut, aalisagartassiissutitut tamanut immikkoortunut 1.500 koruunimik akiliisassatut.

Kisianni qujanartumik paaseqatigiinnitsigut taanna uagut Naalackersuisuninngaanniit allanguutissamik siunnersuuteqarfigivarput, taamaalilluni umiatsiaararsortut artukkerneqannginnissaat anguneqassammat, tassa ataasiaannartumik akiliisinneqartalernissaat uani anguniarniarneqartussanngorluni.

Taava pisasseeriaatsinut tunngatillugu oqaatigilaarusuppara ukiut siuliini suleriusaasarsimasut uppersartarsimannngilaat imaluunniit atuisut naammaginatartumik sunneeqataasittarsimannngilaat pisassiissutit ukiumoortumik annertussusilernissaannut, taannalu ajornartorsiut qaangerniarlugu uagut Naalackersuisuninngaanniit massakut suliaqarpugut aamma suliniutigivarput ukiuni tulliuuttuni pisasseeriaatsinut piniartut aalisartullu ilisimasaasa atorineqartalernissaat piviusumik atorineqalissasoq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Taamaalillungalu tassa siuliani oqallinnermi ipianngutitakka oqaaseqartippakka, matumanilu kaammattuutigeqqissallugu tassa oqaluserisap qulequtaa tunngavigalugu oqalunneq ingerlaqqissasoq aammalu saqqummiussisup oqariartuutai aallaavigalugit oqallinneq pissasoq, sulimi tassa tallimat allassimapput oqaaseqarumallutik. Kisiannili taakkua ingerlaqqitsinnagit soorunami oqaaseqartuusoq Kattusseqatigiit Partiiat sinnerlugu oqaaseqaaqqaassaaq.

Jakob Skade (KP)

Qujanaq.

Kingullermik oqaaserisannut aalisarnermut piniarnermullu Ane Hansen-ip oqaaserisaanut tunngatillugu annertunerusumik oqaaseqarfigissanngilara taanna qulequttamat allassimannngimmat nassuiaatigimmagu tusaatissatut taanna tigorussuppara siulliup tullianut oqaaseqartumut innersuussutigalugulu.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, maannalu oqaaseqarumalluni qinnuteqarpoq Isumaginninnermi Naalackersuisoq, takanna.

Maliina Abelsen, Isumaginninnermut Naalackersuisoq (IA)

Qujanaq.

Tassa eqqarsaatigilaarniarlugu kikkut tamarmik uani pineqaramik Inatsisartut peqqussutaat pisortaninggaanniit ikiorsiissutit taakku oqallisigigatsigit.

Aamma aalisarnermut tunngatillugu inatsit samminnginnatsigu, taavalu tassanilu uani allassimasoq isummerfigisussaavarput, tassani pisortanit ikiorsiisarneq pillugu peqqussut sammigatsigu. Taava aamma erseqqissarusullugu apersuisarneq atorneqassamat paasisimangisat apeqqutigalugit, imaangitsoq oqallinnissaq sammillugu, tassa aamma sammineqartussat amerlasoorparujussuupput aamma ingerlaqqinniartussaavugut. Taava uannut tupinnarpallaanngilaq Jakob Skade Akileraartarnermut Innuulluarnermullu Ataatsimiititaliarsuarmut innersuimmata. Tassa uani pineqarami Inatsisartut peqqussutaat, taava uumap siunnersuutigineqarsimasup naammassillugu oqallisiginissaanut piffissaq sinnerlugu immaqa atussavarput.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Jakob Skade (KP)

Qujanaq.

Uani erseqqiissatigilaarusuppara Kattusseqatigiit Partiianiit Naalakkersuisut oqariartuutaat paasilluaratsigit, nalunaarutigissavarput ikiorseeriaatsimut ikiorsiissutit ilanngullugit tassani allassimagatsigu Isumalioqatigiissitami misissuineqartussanngornera ilisimaarigatsigu nalunaarugaarput, ikiorseeriaatsimut tunngasut taakkua eqqartoratsigit.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Aatsaannguummat Isumaginninnermut Naalakkersuisup erseqqissaataanut qujavunga, tassalu taannarpiaq ujarporpara massakut kaammattuutigineqartoq malillugu ingerlassasugut. Aammalu oqaluuserisassarpasuit tassa eqqaasitsissutigeqqissavakka, taamaattumik maannamut tallimat tuliullutik oqaaseqarumasut taakkua akuersaarlugit oqaaseqartissavakka, taava tamatuma kingorna tassa siunnersuuteqartoq oqaaseqassaaq, taavalu Isumaginninnermut Naalakkersuisoq oqaaseqassalluni.

Tallimat iniminngaanniit oqaaseqarumasut siullersaat tassaavoq Hr. Kim Kielsen, Siumut – takanna.

Kim Kielsen (S)

Siulittaasoq qujanaq.

Kattusseqatigiit Partiiata oqaaseqartartua Jakob Skade oqariartuutigivaa tassa taanna Isumalioqatigiissitaq suliaq ingerlatilereeraa. Uagut suli paasinngilarput kikkut taakku inuttarineraat aamma ippassakkunnili annertuupilussuarmik sulianik tassunga innersuusseqattaaginnavittarput, qaquguuna taanna inuttassai paasissagigut – ilissi paasereernikuugassigit ?

Taamaammat aamma aatsaaginnaq Atassut oqaaseqartartua Siverth K. Heilmann oqariartuutaanut tunngatillugu, oqaaseqarfigisannut tunngatillugu oqaatigerusuppara ataatsimiititaliamut tunngatillugu 2005-imi Rasmus Ole Rasmussen annertuupilupilussuarmik misissuinikuupput piniartut atugassarititaanut tunngatillugu.

Taakkua sakkussatut atorneqarniarlik, suna tamaat eqqartoqattaaginnavippagut - sunik tamanik eqqartuisaqaattaaginnarpugut, kisianni tassani aamma atugassarititanut tunngatillugu annertuumik eqqaasaqarpoq taanna inuk – ilisimatoq tamakkuninnga misissuisimasoq. Sakkussatut atorniartigu taava ingerlaqqinniarta. Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Jakob Skade (KP)

Qujanaq.

Qujanaqaaq taanna ersarissarakku sakkussatut atorniartigit 2005-imili taanna nalunaarutigineqarsimasoq. Ullumikkut ukioq suugami? 2009-miippugut, maannakkut aallartiffigissalugu soorunami uagut kingusigivarput, eqqartorneqareersimappat taava eqqartorneqareersimassagualarpoq ukiunili siusinnerusuni.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja uanilu Hr. Kim Kielsen taalaaginnassavara, tassa Aningaasaqarnermut Naalakkersuisup erseqqissaatigimmagu ullumikkut nalunaarutigineqassasoq tassani Ataatsimiititaliarsuarmi kikkut peqataanissaat aammalu nalunaarutigalugu piumasaqaataasoq aappaagu ukiup naannginnerani

suliat, suliassat suliareqquneqartut naammassisimanissaat, taanna ilisimatitsissutigeqqilaaginnarpara.

Ingerlaqqippugut tulliuulluni oqaaseqarniarluni qinnuteqarnikuuvoq siunnersuuteqartoq Hr. Hans Arosen, Inuit Ataqatigiit – takanna.

Hans Arosen (IA)

Qujanaq Siulittaasoq.

Uaniuna illuatungiliuttut oqaaseqartarnermini aamma ullut siulii eqqarsaatigalugit, tassa aamma Kattusseqatigiinni eqqaajuarpa taanna isumaarussimasoq, Naalakkersuisut isumaannik pituttugaasutut oqariartuuteqartarnera aammalu partiit Naalakkersuisooqatigiinnut tunngatillugu aamma taamatut nipilimmik oqariartuuteqartarnerat oqaaseqarfigilaarusullugu.

Tassa aap soorunami ilumoorpoq ukiorpassuarni Naalakkersuisuusimagaanni takusinnaallugu nammineq kisimi oqartussaallutik imaluunniit oqartussaaffimmik annertunermik tigummiaqarlutik sunalu imaaliallaannarluni aaqqinneqarsinnaasartoq.

Kisianni massakut soorunami Naalakkersuisuutitagut Naalakkersuisooqatigiit nutaajupput, aatsaat taamannak Kalaallit Nunaat oqaluttuarisaaneranni Naalakkersuinikkut sulianik allanguiniartitsisoqalerpoq. Soorunami tupinnangilaq illuatungiliuttut piffissap ingerlasimaneranik tunngasumik ingerlaasitoqqat malillugit ingerlatserusunerat, taanna aamma ataqqivara taamatut isummersornerat.

Kisianni massakut Naalakkersuisooqatigiit suleqatiginissaat isumaqatigiissutaanni tunngavigalugu partiit aammalu Naalakkersuisooqatigiit nutaanik isummanik aamma qineqqusaarutigisimasat tunngavigalugit suliaqarput, taanna soorunami illuatungiliuttunut oqimaassaqaq ukiorpassuarni nammineq isummat atorlugit ingerlasarsimanernut.

Taamaamat kissaatigiinnassavara taanna oqariartaaseq eqqarsaatigillualaarumaaraat, nutaatut ingerlatsineq aammalu qanganisaanerusumik ingerlatsineq ilaatigut imminni qanittuunngimmata.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja tassa qinnutigeqqissavara oqaluuserisaq una aallaavigalugu oqalussasugut aamma eqqaasitsissutigalugu siunnersuuteqartoq periarfissaqarmat oqaluttarfimminngaannit oqaaseqarnissamut.

Maanna tulliuippoq oqaaseqartoq.

Jakob Skade (KP)

Siunnersuuteqartup oqaasiinut annertunerusumik akissuteqarfiginagu siunnersuutaanut tunngatillugu inatsisit pitsaannerusumik ilusilersorneqarnissaat kaammattuutigigatsigu taanna inassuteqaatigissavara annertunerusumillu nassuiaateqarmat oqaaseqarfigissanngilara.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, oqareernittuut tulliuippoq Hr. Finn Karlsen, Atassut – takanna.

Finn Karlsen (A)

Qujanaq.

Issuaalaarsinnaavunga oqaaserisaanut tunngatillugu ? aap, Kattusseqatigiit Partiiata oqaaseqartua oqarpoq imannak; ”tamatumunngalu ilanngullugu Kattusseqatigiit Partiiianiit oqaatigerusupparput ajornartoornermi tiimit suliffissaqartitsiniutit atorneqartarneri pitsaagaluarlutik killeqartitaanertik pissutigalugu unitsinneqartarmata” issuaaneq naavoq.

Taakkuuku aningaasat sumut atorniaraluarisi? Aningaasanik tuniniaraluarisi taakkuninnga? Imaluunniit sulisinniaraluarisi taakku atorlugit? Taamatut oqarneri isumaqarpunga itisililaartariaqarit.

Taavalu aamma akerusukkuut akissavat, Kattusseqatigiit Partiiata tusaqqusaarutigingaangaangartaarpat ingasattajaartumik killilersuineq, massakut suli sakkortunerusumik killilersuineq aallartippoq taanna Kattusseqatigiit Partiianit maannakut qanoq isumaqarfigaat ?

Aammalu Aalisarnermut Naalakkersuisup aterput taallugu oqaatigimmagu uagut siunnersuutigisimagippat taakkua immikkoortitaarlugit tamaasa akiliisinneqartalissasut

assigiinnigitsunik aalisarnermut, oqaatigisariaqarpara ippassaani eqqartorneqarmat oqarpunga eqqarsaat taanna nutaajunngilaq aamma kattuffiup Aalisartut Kattuffiata taamanikkut tunngaviatigut isumaqatiginikuuaa, kisianni piffissaasorinagu aalisakkat akilunnerat eqqarsaatigalugu itigartittuartarmassuk tunuartittuartarparput aamma uanga oqarpunga massakut Naalackersuisuusimagaluarutta qularinngilluinnaqqissaarpara saqqummiunneqarsimanaviannikkaluortoq, Kattuffik allatut isummersimanngippat.

Taamaattumik oqaannartoqarsinnaanngilaq ilissiuna siunnersuutersi.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, oqaaseqartoq.

Jakob Skade (KP)

Qujanaq.

Finn Karlsen, Atassummiit apeqqutaanut tunngatillugu siullermik oqaatigilaarusuppara nunarput tamakkerlugu agguariaatsimut tiimit suliffissaqartitsiniutit taakku ilanngullugit eqqaasimagakkit. Piniartut allatsikkiartorsimagaangamik suliffissarsiorlutik periarfissinneqartarput qanoq iliuuseqarnissaannuut aamma taanna ilisimavaat, taakku atorluarlugit ullumikkut ingerlatsisoqartarpoq – qujanaqaaq aamma taamaattoqartarmat. Kisianni killeqarput taanna ilisimatitsissut ilinnut tunniuterusuppara – killeqarmata, ullumikkut unitsinneqartarmata taanna allatsissimagaangamik suliffissarsiorlugit ikiorserneqannginnissartik siunertaralugu aningaasanik tigusiinnarnissartik siunertarinnginnamikku, taakku atorluarlugit taamaamat uani innersuussutigissavakka taakku atorluaanermik namminneq inuttut aningaasanik aalliinnarusunnginnamik naammassisaqarusuttutut aamma taamatut iliortarmata, taanna innersuussutigerusuppara.

Kisianni killilersuinermi soorunami Kattusseqatigiit Partiia annertoorujussuarmik nalunngilara aamma ullumikkut maanngaanniit aatsaat tusalinngilarput qanoq annertutigisumik akerliusarsimasut. Taamaamat pisassiinermi uani qulequtami ersittoqanngimmat taanna annertunerusumik oqaaseqarfigissanngilara.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Qujanaq, tulliulluni oqaaseqarumavoq Hr. Hans Enoksen, Siumut – takanna.

Hans Enoksen (S)

Aap qujanaq. Tassa Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq Ane Hansen-i uani siuliani oqaaseqarnermini oqarpoq akiliutit taakku unitsinneqartut, kisianni massakkut tulliani oqaqqinnermini oqarpoq ataasiartumik taakku akiliutit 1.500 koruunit atuutsinneqassasut, sorleq ilumoorpa ? tassa uani 1.500 koruunit unitsinneqarnissaanik uagut Siumumi Atassummilu akerliunerput qujanartumik paasineqarpoq Naalakkersuisooqatigiinni.

Aamma allannguiniarnerit eqqartorneqaqattaartut Hans Aronseniminngaanniit. Aap allannguiniarnerit ingerlanneqarsimaqaat aamma uagut siuttuuffigisatsinnik. Uanga siuttooqataaffigisannit peqataaffigisannik aatsaat taamak inuianni Kalaallini alloriarneq annertutigisooq tikinneqarnikuuvoq, uaguinnaangilaq maaniittut inuit peqatigalugit. Taamaammat oqartoqarsinnaangilaq massakkut aatsaat allannguiniartoqartoq Naalakkersuisuni nutaani – taamaangilaq. Qangalili aallartinneqareerput innuttaasut tunuliaqutigalugit.

Kattusseqatigiit Partiiata oqaatigimmagu inuit pisinnaatitaaffigigaat ikiorneqarnissartik aamma piniartut aalisartullu pisinnaatitaaffigigaat pisuussutinik uumassusilinnik atuinissartik.

Massakkorpiaq paaserusuppara sukannerusumik killilersuineq qanoq illit isumaqarfigaajuk ?
Qujanaq.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Oqaaseqartoq.

Jakob Skade (KP)

Qujanaq. Hans Enoksen, Siumumeersooq apeqqutaanut tunngatillugu annertunerusumik oqaaseqarfingikkaluarlugu ullumikkut killilersuineq aatsaat taamak sakkortutigisumik aallartinngilaq, maannakkut Naalakkersuisooqatigiinni taanna tunniunneqarpoq aamma oqariartuutigineqarpoq qangali taanna aallartimmat Naalakkersuisut soorunami taajungikkaluarlugit Naalakkersuisoqarfimmut annguttarsimapput aamma

isumaqatigiinniartarsimapput pisassiinissamut eqqarsaatigalugit – taanna annertunerusumik qulequtaanngimmat.

Killilersuineq soorunami ullumikkut isumaqarfigivarput amerliartorpata allanngortitsisoqartariaqarpoq siunnersuutigisariaqarparput ullumikkuinnaanngitsoq, periarfissamik aamma ujaasisariaqarpugut. Suleqatigiinnermik aamma taanna aallaaveqartussaavoq.

Taamaammat aamma uagut Kattusseqatigiit Partiianinngaanniit suna tamaat mattutivissallugu pisuutinneqassagutta aamma soorunalimi aamma taamatut oqartoqars.... Kisiani tikkuussisariaqarpugut nalunaarusiorneqartut tunngavigalugit aallaavigalugillu qanoq iliuuseqarnerissarpugut aamma suleqataaffigissallugu piareersimaffigissavarput.

Per Berthelsen, Siulittaasuup tullia siulleq (S)

Ja qujanaq. Tassalu nalunaarutigisattut tassa Kattusseqatigiit Partiata oqaaseqartuanut atatillugu oqaaseqartussa qingulleq maanna tikipparput, tassalu Hr. Jens Immanuelen, Siumut – takanna.

Jens Immanuelen (S)

Qujanaq. Tupinnanngitsumik piniartut aalisartullu pineqarmata oqallinneq annertuvoq aamma ulluni qaangiuttuni suliarineqarsimasut ilanngullugit eqqartorneqarlutik. Inuutissarsiutit pingaarnissaat pineqarpoq aalisarnek piniarnek. Tassalu inuutissarsiortut ullut tamaasa ilungersorlutik sulippugut uagut inuiaqatigiinni pilersorumalluta.

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisup oqaasii isumaqatiginngisara akerlissavara siulliullugu, ukiuni siusinnerusunili Naalakkersuisuusimasut suliassamik aallartitsinerat tunngavigalugu taassumap nanginneranut isigalugu sinerissap qanittuani aalisartut akitsuusiiffigineqarnissaat oqariartuutigaa.

Uanga isiginnittaatsinni taamaanngilaq, peqqutigalugu Naalakkersuisut maanna akiitsut Aningaasamik Inatsisissami siunnersuutaanni siullermeerlugu eqqartukkatsinni 12,9 mio.koruuinit aningaasaliunneqarsimapput. Aatsaat-una siullermeerlugu pineqartoq oqallisigineqarnerani partiit ataatsimiititaliamut ingerlateqimmat Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuuteqarlutik oqariartortut – uanga paasinninnera taamaappoq.

Kisianni Kattusseqatigiit Partiiannut apeqputigilaarusuppara isumalioqatigiissitaq, sunaana isumalioqatigiissitaq pilersinneqarsimasoq Kattusseqatigiit Partiiata oqariartuutigigaa ? Inatsisartunut ilaasortatut nalunngilarput Isumalioqatigiissitamik pilersitsisoqarsimanngitsoq aamma aappaagumut Aningaasanut inatsisissaq eqqarsaatigalugu siunnersuuteqartup siunnersuummini aaqqiissuteqartoqarnissaa ujartormagu. Qujanaq.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tullia aappaat (IA)

Oqaaseqartoq.

Jakob Skade (KP)

Qujanaq.

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisup akissuteqaataa innersuussutigerusuppara taanna tusarsimannikkukku pilersitsisoqareersimanera oqariartuutigimmagu.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tullia aappaat (IA)

Oqaaseqartumut qujanaq.

Tassa siullermik aqutsisup aatsaaginnaq qimaguttup Per Berthelsen-ip oqaaseqartussap killilereermagit tassunga killileriallugu. Massakut qinnuigissavara Inatsisartuni Ilaasorta q siunnersuuteqartoq Hans Aronsen, Inuit Ataqtatigiit siunnersuutiminut tunngatillugu oqaaserineqartunut oqaaseqassasoq.

Hans Aronsen (IA)

Qujanaq.

Qujanaq siunnersuutigisannut immikkoortoq 40-imut maani inersuarmi politikkit suliallit tamarmik soqtiginnilluinnarlutik aammalu paasisimalluinnarlugu inuiaqatigiit uani oqaluuserisassami pineqartut pillugit suliamut oqalliseqataanerat aamma nuannersoq aammalu angusassa qarfiullu artumik uummaarittumillu ingerlammat.

Siullermik Naalakkersuisut uani akissuteqaataanut tunngatillugu, tassani maluginiarsimavara Naalakkersuisut suliaq aamma taanna arlaatigut taakkununnga aalisartunut piniartunullu piffissap

ilaani atugarliuuteqartarnerannut tunngatillugu peqqussutip imarisaani arlaatigut ajornartorsiuteqarsinnaanera tassani aamma taakkartorsinnaasimavaat uani ersarittumik sutigut atugaat ajornartorsiuteqartut, tassa uumap peqqussutip arlaatigut sanngiiffigisinnaasai.

Taamaammat Naalakkersuisut una malugeqqulaassavara Naalakkersuisut oqariartuutigivaat aqutissaq siulleq tassaasoq Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu pillugu Isumalioqatigiissitassamik pilersitsinissaq, taassumalu suliassaanut tunngasut aamma uani ersarilluinnartumik taagorpai Naalakkersuisup akissuteqarnermini.

Taakkua tunngavigalugit assorujussuaq uanni isumalluarnarsivoq aalisartut piniartullu sinerissami piffiup ukiup piffiata qanoq ilinera kiisalu aamma piniakkat aalisakkallu arlaatigut silaannaap allanngoriartornera sunniutigisaanik peqquteqartumik inuussutissarsiutiginiarneranik ajornartorsiuteqaleraangata periarfissaq massakkt ukua Naalakkersuisut Naalakkersuisooqatigiit tikkuussaata taakkununnga siunissamut ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu, tassa massakkt oqartarnerunngitsumik sukkasuumik aaqqiinissamik tunngaveqanngitsumik, kisiannilu siunissamut ungasinnersumi aammalu pineqartut tassani meerartaat inuiaqatigiit kiisalu aamma taakku inuutissarsiortut tunngavigalugit aaqqissuussiniartoqalerneru assorujussuaq iluarisimaarakku.

Taamaammat Naalakkersuisut taanna sulissutiginiarlugu saqqummiussaata aamma Inatsisartuni maani peqataaninni Naalakkersuisooqatigiit suliarimmassuk tulluusimaarutigalugu nuannaarutigisorujussuara, kuuffigisussaallugulu Inatsisartuni maani pisussaaqataasutut.

Siullermik Inuit Ataqatigiit oqaaseqaataannut tunngatillugu aamma qujarusuppunga partiimma taamatut sionatigulli aamma ersarilluinnartumik politikkeqarsimanera tassunga pineqartut pillugit. Aamma uani Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitaq pilersinneqarneratigut taakkartuutigisaat tassa tassani taagugaasa aamma ilaaniippoq tapiissuteqartitsisarnemi aaqqiissuteqartarneq, tamakkuninnga ersarilluinnartumik uummaarillunilu aamma tappiffiginninnera assorujussuaq nuannaarutigaaara.

Kiisalu aamma nuannaarutigalugu aamma ataatsimiititalianut ingerlasussanngorlugu oqariartuutigeqqinneqarnerat, taannalu aamma pissusissamisoorluinnartutut isigaara.

Taavalu Siumup oqariartuutigisaanut. Aap nuannaarpunga qujallungalu aamma Siumut immikkut politikkeqarmat aalisartut piniartullu atugarisaat tunngatillugu assigiinngitsorpasuarnillu aamma uani oqallinnermi qalluimmata, aamma aalisartut piniartullu atugaat tunngavigalugit ajornartorsiutaasut sinerissami tunngavigalugu uani oqallisissiami oqaloqataammata.

Taavalu uani taasaani aamma uannut oqaluuserisassanngortitsisumut eqqarsaatigillaqqullugu taanna taaneqartoq, tassa 2010-imi Naalakkersuisut siunnersuutimikkut piniarnermut aalisarnermullu inuutissarsiuteqartut aningaasaqarnikkut periarfissaasa atugarisaasalu ullumikkornit ajornerulernissaannut inissisimalernissaat annertuumik aqutissiuussimagaat Naalakkersuisut.

Taanna uanga tunginninngaanniit oqaluuserisassamut uani saqqummiussisutut assut assorujussuaq ajuusaarnartutut tiguara, taamatut inuiaqatigiinnik nipeqalersitsiniaaneq Naalakkersuisuusut ukua nutaat aqutissanik nutaanik suli misilissimanngisatsinnik ilaatigut aamma aqutsissiuillutik nutarteriniarnerat taamatut isiginiartinniarneqassammat Siumup tungaaninngaanniit.

Taanna neriuppunga aamma nammineq akunnerminni taanna eqqarsaatigilluarumaaraat oqaatsillu taakku atukkatik aamma inuiaqatigiinni uppernassuseqarnerat imaluunniit uppernassuseqannginnerat namminneq akisuussaaffigiumaaraat.

Kiisalu Demokraatit oqariartuutigisaannut tunngasumik. Demokraatit oqariartuutigisaa aamma tassani inatsisitut peqqussutit assigiinngitsut inuiaqatigiinnut tamanut atuuttuunissaat tassuuna aamma uani oqaluuserisassap uuma eqqarsaatigerusaartarnerani aamma siornatigulli aamma Inatsisartuni taanna eqqarsaatigilluarumaaraat, oqaatsillu taakku atukkatik aamma inuiaqatigiinni uppernassuseqarnerat imaluunniit uppernassuseqannginnerat nammineq akisuussaaffigiumaaraat.

Kiisalu Demokratit aamma oqariartuutigisaannut tunngasumik, inatsisitta peqqussutit assigiinngitsut inuiaqatigiinnut tamanut atuuttuunissaat tassuuna aamma uani oqaluuserisassap eqqarsaatigerusaartarnerani aamma siornatigulli inatsisartuni ilaasortaasimasoq oqaluuserisassamut tassunga saqqummiussisarsimagaluartoq, eqqarsaatersuutigisimasaasa aamma oqaloqatigisarneranut tunngasut, paasinarsilluinnarpoq inatsisit peqqussutillu, aammami nammineq atuisuusimalluni, ersikkamik tunngavimmikkut ilaatigut ataqatigiinngippallaarsimasut, inatsisit peqqussutit nalunaarutillu suleqatigiinngippallaartarsimasut.

Taammammat taanna maluginiarsimammassuk assut nuannaarutigaaara.

Kiisalu Atassumminngaanniit saqqummiussat oqariartuutigineqartut paasilluinnarpakka, tupigusuutigivaat piniartutut inuutissarsiuteqarnermut tunngasunik allannguiniarnermut imaluunniit allagartat siunnersuutigisat pillugit uagut itigartitsisimanerput kiisalu massakkut piniartut atugaannik aaqqiiniarnerput, taanna ajuusaarnarpoq uani siunnersuuteqartuulluni.

Uanga siunnersuutigisara tunngavigalugu, siornatigut ukua ullut siuliini oqallisaasimasut aamma piniartut atugarisaannut tunngasut aamma akileraartarnermut atugarsissaarnermut ataatsimiititaliap suliaasaannut aamma pingaarluinnartut attuumassuteqartut.

Kiisalu aamma aalisartut atugaasa inatsisigut naleqqussarnissaat pingaarluinnarnerata nalaani soorunami isummanik illuatungiliuttuulluni taamatut inuiaqatigiinnik tusarnaartitsiniarnera aamma uanga nammineq taanna tusaatissatut tiguinnarpara. Nammineq aamma Atassutip akisussaaffigimmagu.

Taava Kattusseqatigiit assorujussuaq nuannaarutigaaakka, Naalakkersuisut isummersuutaannut isiginninniarsimammata uani. Naak uani siuliini ilaatigut partiit ilaasa Naalakkersuisut oqariartuutaannut tunngasut immaqqa periarfissaanngitsutut isigisimagaat kisianni Kattusseqatigiit uani taammassut assorujussuaq nuannaarutigaaara,

Kiisalu inunnut ataasiakkaanut tunngasumik oqaaseqartunut uterfiginnilaassaanga, tassa Siumuminngaanniit Hans Enoksen-ip ilaatigut aamma eqqaatsiarpaa uagut aamma nammineq toqqarlunga oqarfigimmanga, tassa Naalakkersuisuutitat isumaannik paasiniaaqqaarluni arlaatigullu pisarneq nammineq ileqqorinagu.

Uagut massakkut nutaatut Naalakkersuisuutitaqarnermut aamma Naalakkersuisunngorneq nutaaliernerlu siunertaralugu politikikkut ingerlatsinialersugut pingaartorujussuuvoq inatsisartuni Naalakkersuisunilu aamma imminut tikilluni oqaloqatigiinnissaq annermik Naalakersuisuutitaqarluni, Naalakkersuisut akornanni pissutsit nutarteriffiit iluanni qanimut oqaloqatigiinnissaq pingaartorujussuupput.

Taamaammat taanna ilinni tigulluarneqaannassasoq kissaatigaara, aamma una, oqartikkamma aalisagartassaaruttut inuiaqatigiit ajornartorsiulertut aalisagartassaarunnerarlugit oqalunneraraannga, kisianni oqartungaana suliffissuarnut tunitsivissaaruttut tassani ersarissarikka, tunitsivissaaruttut. Apeqqutinnilu soorunami tunitsivissaaruttut qaqissimallugit.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Siunnersuuteqartoq piffissaliussaq naavoq, qujavugut. Massakkullu oqaaseqarniarpoq Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq.

Antho Frederiksen, Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq (KP)

Qujanaq.

Siunnersuutip uuma assinganik, soorunami asserpiarinnngisaanik, kisianni isumaqataanik Kattusseqatigiit siusinnerusukkulli arlaleriarluta siunnersuuteqartarsimavugut. Tassa qinigaaffiup uuma siuliani. Kisianni sakkortunerpaamik itigartinneqartarsimavugut, illit qanoq isumaqarpit, maannakkut siunnersuuteqartutuut?

Ilumut siunnersuut taamaattoq siusinnerusukkulli akuerineqarsimasuuppata, qanormitaava kinguneqarsimasinnaagaluarpa?

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Oqaaseqartoq.

Hans Aronsen (IA)

Qujanaq.

Aap, tassa qaqeqqaarninni uani oqaasissatut allassimasaraluara taamaasillunga maannakkut periarfissarilerpara.

Aap, ajuusaarnarpoq pineqartut siusinnerusukkulli nalilersorneqarlutik naleqqussarneqarlutillu pineqarsimangimmata. Taamaattorli maannakkut Naalakkersuisut nutaamik siunniussaqaernerat kiisalu Naalakkersuisuutitani partiit suleqatigiit aamma isummammi tassani qanillutik isumaqatigiilluinnarlutillu nutarteriniarnerat kingusinaangitsutut sulisigigakku massakkut nuannaarutigaa.

Ajuusaarutiginnarpara siusinnerusukkut taanna pisimangimmat.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Inatsisartunut ilaasortaqaq Sivert K. Heilmann, Atassut.

Sivert K. Heilmann (A)

Qujanaq Siulittaasoq.

Siunnersuuteqartup aatsaarluinnaq oqalunnermini Atassutip saqqummiisua tusarnaartitsisimasutut oqaatigivat. Atassut siunnersuutinnut akissuteqarluni naqitanngorlugit saqqummiussivoq, ersarilluinnartumik Naalakkersuisuutitarsi taperserlugu.

Ilissilu nammineerlusi Inatsisartuni Naalakkersuisuutitaqartut oqaaseqartuata Naalakkersuisut Akileraartarnermut atugarissaarnermullu isumalioqatigiissitami pilersitsiniarnerannut ilaatissallugu tulluartausut. Taamaattumillu isumalioqatigiissitap inernilerniussaasa inassuteqaatissaallu utaqqimaarniarallagagissi oqariartuuteqarpusi.

Aamma oqaatigeqqilaarlara naggataamik. Qanillattorsinnaanissamut oqaaserpassuit atorneqareermata ammaffiginnilluta oqariartuutigisagut eqqaamalaarniakkit.

Tusarnaartitsilluta oqalunngilagut aamma apeqqutigineqartut akivagut, ilinnit allaniillu apeqqutigineqartut. Isumaqarpunga ataqqinninnerulaarluta oqaluttarfik atortariaqaripput. Qujanaq.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Oqaaseqartoq.

Hans Aronsen (IA)

Qujanaq, Sivert K. Heilmann, Atassumminngaanniit.

Aallaqqaataani oqaatigivara nuannaarlunga maani inersuarmit tamatta inuiaqatigiit pineqartut pillugit suliamut aaqqissuussiumalluta suleqatigiikkusussuseqarnerput, aamma suliaqarusussuseqarnerput, taanna tamassinnut qujassutigaa.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Inatsisartunut ilaasortaq Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Aap qujanaq.

Siullermik apeqqutigilaassavara Nunami Namminermit Naalakkersuisoq aatsaannguaq oqaaseqarnermini Nunami Namminermit Naalakkersuisutut oqaaseqarnersoq imaluunniit Kattusseqatigiit Partiit sinnerlugu oqaaseqarnersoq.

Uunga tunngatillugu oqaluuserisatsinnut, uanga nammineerlunga ajornartorsiut saqqummiunneqartoq ilisimaarilluinnarakku, taamaattumik ilungersuutigisimavarput Siumumminngaanniit ajornartorsiut ataatsimiisitaliamut ingerlateqqinnissaa.

Tassa partiit uagut Siumut kisitta taanna kissaatigisimavarput aallaqqaammut, qujanartumilli partiit allat ilumut ajornartorsiut taanna una piaartumik aaqqinniarnissaa paasillugu peqataalernerat. Assut uangaalluni nuannerpoq.

Taava aamma Siumumit saqqummiininni uparuarpatsigut ukua eqqarsaatigilaaqqullugit, allatagut imaluunniit taasagut. Tassani pivarput illit nammineq partiippit Inuit Ataqatigiit naalakkersuisooqataanermini siunniuffiit assigiinngitsorpasuit taakkua inuit atugaannut ajorseriaasussat taakkua ingerlanneqarmata, aamma aappaagumut Aningaasanut inatsisissami aamma takuneqarsinnaammata.

Taakkuuku tikkuarigut. Illit taakkua inuit ikiorniakkatit tassuuna inatsisissakkut annernartumik pineqassammata, aamma nuanniitsumik pineqassammata. Soorlu assersuutitut taaneqarsinnaavoq, taakku inuit pisatit akileeqaartalissapput aalisassagunik. Aamma taakkua meerai atuartuugunik, angajullerni atuartuugunik, pisartagaarutissapput, aamma meeqqanut ileqqaarutit atorunnaassapput.

Tassa assersuutitut taaginnarpakka aamma ilalerujussuupput taakkartorneqarsinnaasut, taakku atugaannut ajorseriaatsitut taaneqarsinnaasut.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Oqaaseqartoq.

Hans Aronsen (IA)

Qujanaq Karl Lyberth, Siumut.

Aap, soorunami nammineq politikkikkut siunniussaqaarsimagaanni politikkimillu aalajangiusimasaqaraanni pineqartunut suliamut tunngatillugu isummiussimasat aamma paarilluinnarneqartussaapput, aamma taama iliorputit.

Uagullu aamma Inuit Ataqatigiinniinnaanniit taama iliorpugut, isummagut aalajangiusimavagut, aamma ajunngitsutut isigivagut inuiaqatigiinnut aaqqissuusseqqinnermut isigigatsigik.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Inatsisartunut ilaasortaq Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit.

Jane Petersen (IA)

Qujanaq siunnersuuteqarnernut oqaaseqarnernut naggataatigut. Ilumoorpoq ajornartorsiuteqarpugut inuiaqatigiinni aalisarneq piniarnerlu eqqarsaatigissagaanni.

Aamma ajornartorsiuteqaannangilagut aamma isumassarsialippassuarnik peqarpugut piniartunik aalisartunillu. Nukinnik peqartunik aamma suli neriuuteqartunik. Aamma nuannaartutigaara maani inersuarmi aalajangiusimasinnaagatsigu tamatta isummagut naapisillugit aalisartut piniartullu atugaasa pitsanngorsaavigineqarnissaannut isumaqatigiissuteqaratta.

Tassaavoq massakut taanna aallarnerfigalugu massakut sulinertut aallarnerfigissagipput neriuutigaara.

Taava unaana apequtiginiarlugu, Atassutikkut siunnersuuteqarnerminni itigartitsissuteqarnerminni patsisigaat aalisarnermut piniarnermullu allagartamik tunngassuteqartumut itigartitsissutigineqarsimanera pillugu.

Aalisarneq piniarnerlu eqqarsaatigissagaanni aaqqissuussaaneq ataqatigiissaarnerusoq taavalu akileraartarnikkut inuuniarnikkullu imminut attuumassuteqartoq aalisartut piniartullu pilersugaqarnerat aamma pillugu, aamma meeraqarnerat, aamma inuutissarsiornermut periarfissaasa qaammarsaavigineqarnissaanut tunngatillugu isuma ataqatigiissaarnerusoq, taavalu aalajangiussaq akileraartarnikkut inuuniarnikkullu tunngasut illit qanoq isumaqarfigivigit?

Ullumikkornit pitsaanagerusumik atugaqalernissaat pillugu isummersuuteqarnerni tamakku aamma ilaanersut aperiniarikkit.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Oqaaseqartoq.

Hans Aronsen (IA)

Qujanaq. Qujanaq Jane Petersen, Inuit Ataqatigiinninngaanniit.

Aap ilumoorputit, aamma uani Inuit Ataqatigiit oqaaseqartartuattut saaqqummerlutit maani, saqqummiussanniipput taakkua ilassilluinnarpakka tunngaviatigut inuiaqatigiit taakku pineqartut atugaat arlaatigut innarluuteqarneranut tunngatillugu aaqqiissuteqarnissamut periarfissanik tikkuartuussineruvoq.

Tassaniipullu oqariartuutigisassinni, uanga aamma uani siunnersuuteqarninni siunertaralugit oqaatigisimasakka. Qanipput, imminnut attuumassuteqarluinnarput.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq.

Antho Frederiksen, Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq
(KP)

Qujanaq.

Tassa maluginiarigaana ataqqinartup inatsisartuni ilaasortap Karl Lyberth-ip ulluni kingullerni maani oqaaseqartarnera killilersorniartutuut ilillugu oqartarnera nuannarigakku.

Kisianni tassa erseqqissaatigilaarusuppara inatsisit tunngaviusut naapertorlugit, soorunami aamma maani inimi ataqqinartumi inuit qinigaasa oqalussinnaatitaaneranni ataqqinniffiusartumi, inooqataagama naatsorsuutigaara aamma ulluni tulluuttuni oqallinnerni peqataasarnissara oqaaseqartarnissaralu.

Uangalu takorluunngilluinnarpara Inatsisartunut ilaasortaq ataqqinartuq Karl Lyberth, allalluunniit maani inersuarmit qinigaasutut inissisimasut, oqalunnissaannik killilersorniarnissaat taanna siunertarinngilluinnarpara.

Neriuppunga taanna tusaatissatut tiguneqassasoq. Ilanngullugu erseqqissaassutigilaarusuppara Naalakkersuisuni ilaatigut aamma uunga oqallinnermut attuumassuteqartumi tikinneqallattaartuortoq, tassalu pisassiisarnermut tunngasut aamma pisassanik annertussusiliisarnermut tunngasut.

Taakku eqqarsaatigalugit Pinngortitaleriffiup qaninnerusumik suli suleqatiginissaa aamma pisassiissutit sapinngisamik atorluarneqarnerulernissaat eqqarsaatigalugu Naalakkersuisut aamma paasisitsiniaanermut attuumassuteqartumik suliaqarmata neriuutigeqaarput aamma tamanna aalisartunut piniartunullu pitsaannerusumik kinguneqartinneqarumaartoq. Qujanaq.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliata aappaat (IA)

Eqqaasitsissutigissavara uani massakkut oqaluserigatsigu piniartut aalisartullu piffissap ilaani inuuniarnikkut ajornartorsiulernerminni pisortanit ikiorserneqarsinnaanerisa pitsaanerulernissaat

siunertaralugu sulisoqarnissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

Inatsisartut Naalakkersuisullu iluminni allanik oqaluuserinninnerat tassani isumaqarpunga unittariaqartoq, taannalu allani oqaluuserinniffissani oqaluuserineqarumaartoq. Maannakkut oqaluuserisarput siuliani issuagara 3 time-t sinnerlugu oqaluuserineqalerpoq.

Taamaattumik siunnersuuteqartumut oqaaserineqartut uteqattaartutut aamma ilereerput, tamannalu tunngavigalugu maannakkut oqaaseqarumallutik nalunaartut pingasuusut oqaaseqareerpata Isumaginninnermut Naalakkersuisoq oqaaseqassaaq.

Hans Aronsen (IA)

Aap uunga siulinnut oqaluttumut akissuteqanngikkaluarlunga oqaaseqanngikkaluarlunga kisianni una ilanngutinngitsuugara tassa, Siumup saqqummiussinnerminut aamma taasaa tassa, tunngavilersuuteqarsimanninnitsinnut tunngaveqarluni aalajangeeqataasinnaanani.

Tassa kisianni uani tunngavilersuutinni ersarilluinnarpoq, nalilersorakku aamma SIK pisortallu akornanni isumaqatigiissutit tunngavigalugit taakkua piniarnermut aalisarnermullu inuutissarsiutillit immikkut ikiorsiissutinik tunineqartarsimapput.

Tamakku tunngavilersuutigivakka, taakkununnngami piniartunut aalisartunullu inatsit imaluunniit peqqussut taama inissisimatillugu naleqqutinngilluinnartutut isigigakku.

Taamaammat nuannaartorujussuuvunga uannga isumalioqatigiissitaliassamut nutaamut pilersussanngulersumut suliassat taakku aamma naleqquttuummata taassuma tigummissussaassagai. Qujanaq.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Inatsisartunut ilaasortaq Sivert K. Heilmann, Atassut.

Sivert K. Heilmann (A)

Ja qujanaq. Naggataaq.

Aningaasarsiorsinnaaneq sionertaralugu piniarnermut allagarmik peqarnissamik piumasaqaatit, taakkua siunnersuutigisimasarput ilaatigut illit siunnersuuteqarninni itigartitsinitsinnut tunngavilersuutigisagut siusinnerusukkut maani saqqummiunneqarsimasut uani itisilerlugit tamaasa uteqqinnavianngilakka.

Taakku innersuussutigiiinnassavakka Jane Petersen-ip aamma siunnersuuteqartoq, itigiartitsinitsinnut tunngavilersuutigisarput isumaqarpunga paasineqareersoq, aamma siunnersuuteqartup paasereeraa.

Aatsaannguaq qujaffigigatsigut paatsunngilluaasarpara siunnersuuteqartoq, partiit oqaaseqartuanut qujavutit, imikkullu taallugu Atassutip oqaaseqartua tusarnaartitsineralu taanna ippigigakkuuna uparuarikkitt.

Tusarnaarpugut tamatta, aamma avataaninngaanniit tusarnaarneqarpugut, taanna ataqqinninnerulaarnissamik piumasaqarnera annikitsunnguuvooq.

Taamaattumik tassuuna naqqiinerinnaavoq, aamma naggataagut oqaatigeqqilaarlara, illit siunnersuuteqarninnut oqallinneq una aallaavigalugu allannguutissamik naalakkersuisooqatigiit siunnerfeqarpata nalorninaatsumik Atassut peqataajumalluni ersarissorujussuarmik oqariartuuteqareerpoq.

Uteqqissanngilakka taakku.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaata aappaat (IA)

Oqaaseqartoq.

Hans Aronsen (IA)

Qujanaq Sivert K. Heilmann, Atassumminngaannit.

Aap ikani issiavimmi Inatsisartut issiavianni issiagallarama aamma tassani nassuiaateqarninni allannguiniarnermut nutaamik politikkeqalerluni ingerlalerlernerlut tunngatillugu oqaaseqarninni eqqaavara.

Soorunami ingerlaasitoqaasimasut tunngavigalugit politikkeqarneq sungiusimaannalersimagaanni taamatut ingerlatsisoqarnissaannik piumasaqarneq atuuttuassasoq. Taannalu partiini taakkunani illuatungiliuttuni taamatut ataqquilluinnarlugu oqarpunga.

Neriuppunga aamma taanna paasilluarsimassagit.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliata aappaat (IA)

Inatsisartunut ilaasortaq Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Qujanaq.

Ataqqinartup Naalakkersuisunut ilaasortap Anthon Frederiksen-ip 2 minuttit oqalunnermini atera pingasoriarluni sisamariarluniluunniit taammagu neriuppunga unitsinneqarnanga aamma 2 minuttit aamma oqalussinnaassallunga.

Tassa uani Antuup pisaa tassaavoq marlungormat ataatsimiikkatta Hr.Anthon Frederiksen oqarpoq, maannakkut Naalakkersuisutut oqaaseqassanngilanga, kisianni Kattusseqatigiit Partiiata siulittaasuattut oqaaseqassaanga.

Maani oqaaseqarsinnaasut marluupput, tassatuaasut Naalakkersuisunut ilaasortat inatsisartullu. Nalunngisara malillugu Hr.Anthon Frederiksen inatsisartuni ilaasortaangilaq, orloveqarpoq, taamaammanuna Jakob Skade maaniittoq, inatsisartut ilaasortatut, Kattusseqatigiit Partiiat sinnerlugu.

Taamaammat uanga ippigigiga Hr.Anthon Frederikseni oqarsinnaappat Naalakkersuisutut oqaaseqarniarani, tassa Naalakkersuisutut natsani peerpaa.

Taava uanga inatsimmi paasinninnera malillugu imaappoq, Naalackersuisutut natsani peeruniuk, inatsisartunimi ilaasortaannginnami, taava oqaaseqarsinnaanngilaq.

Taannaana pigiga Kattusseqatigiit Partiiat sinnerlugu oqaaseqarsinnaanngitsoq, isumaqarpunga Naalackersuisuujunnaariarluni Kattusseqatigiit Partiiat sinnerlugu inatsisartoq Jakob Skade-ummat. Anthon Frederiksen, taama ilioqattaalissappat, Kattusseqatigiit Partiiat sinnerlugu ilaasortat marlungussagamik, inatsisartullu 32-nngorluta.

Erseqqilluinnartumik inatsiseqaraluarpugut maani oqallinnitsinni kikkut oqartussaanersut.

Taannaana uanga ippigalugu aperisunga, maannakkut Hr.Anthon Frederiksen qanoq oqalunnersoq, Naalackersuisutut imaluunniit Kattusseqatigiit Partiiat sinnerlugu oqalunnersoq.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaata aappaat (IA)

Erseqqissaassutigeqqissavara maannakkut immikkoortoq 40 pigatsigu, allamullu tunngassuteqartoq eqqartorneqassanngitsoq maani.

Tullinnguuppoq Inatsisartunut ilaasortaq Hans Enoksen, Siumut.

Hans Enoksen (S)

Qujanaq Siulittaasoq.

Tassa uani piniartut aalisartullu inuuniarnikkut ajornartorsiulernerminni pisortanit ikiorserneqarsinnaanerisa pitsaanerulernissaat eqqartorparput.

Siunnersuuteqartoq Hans Aronsen Inuit Ataqtigiit, Hans Aronsen-ip nuannaarnera paasisinnaavara, uani annertuumik inatsisartuni annertuumik tunuliaqutsersorneqarmat, tassami allagaqaatit malillugit ilaatigut isumalioqatigiissitarsuarmut suliassap ikineqarnissaa Naalackersuisut siunnersuutigigaluarpaat.

Taannalu suli aallartinnngilaq, ullumi inuttassaagooq ikkunniarpaat. Aallartikkallarnaviannngilaq suleriesartik ingerlateqqaartussaamassuk. Taava qularnanngilaq aatsaat 2012-mi immaqa 13-mi suliassatut naammassisinnaassavaa, sukumiisorujussuarmik sulineq ingerlanniarlugu oqaloreemata.

Tassa paasisinnaavakkit nuannaaravit. Siumup ilungersuutigimmagu uani ataatsimiisitaliamukaanqarnissaa, taannalu Inuit Ataqatigiit peqataaffigilermassuk assut nuannerpoq.

Aamma Kattusseqatigiit sinnerlugit Anthon Frederiksen oqaaseqaraluarluni siornatigut taakku namminneq ilungersuutigisarsimasatik suneqartarsimannngitsut, taamaanngilaq. Pitsanngorsaatissatut arlalippassuarnik siunnersuuteqartarnikuuvugut, Inatsisartuni Naalakkersuisunilu.

Kisianni tupigilaarpara taamatut oqaloriarlutit Kattusseqatigiit Partiiat oqaluttua ataasinnguamilluunniit siunnerfimmik tikkuaanngimmat, kisianni nuannaarutiginnarlugu igarsuup iluanut suliassanut allanut ilanngullugu iganeqarnissaa.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaata aappaat (IA)

Oqaaseqartoq.

Hans Aronsen (IA)

Qujanaq, qujanaq Hans Enoksen, Siumut.

Aap, una oqaluuserisassaq inuit pineqartut aammalu taamatut inuutissarsiuteqartuulluni qanoq killiffiit piffiit silap allanngorarnera pissutigalugu, kiisalu inuussutit tunngavigalugit arlaatigut innarliummik pisoqartillugu aqqiisoqarnissaanik kissaatiginngisaqartarneq aamma nammineq qanimut ilisimalluinnarakku uani oqaluuserisassami peqataavunga.

Taamaammat uani aamma illersorluinnarpara najummissallugu suliassaq Naalakkersuisut aamma nutaamik anguniagaqarlutik ingerlalerenerata iluani suliassanut isumalioqatigiissitanut nutaanullu isumalioqatigiissitassanut aamma ingerlasussanngornera nuannaarutigisorujussuugakku.

Taamaammat paasilluinnarlugu uuma oqaluuserisassanngortitama pineqartunut siunissami ungasinnerusumut piareersaanneqarlutik piffissami massakkutut suut tamarmik imaaliallaannaq ajortiallannerinnaanni ajortoorfiusartut isiginiarneqarlualutik ungasinnerusumut pilersaarusiornissaq tunngavigalugu Naalakkersuisooqatigiit uagullu Naalakkersuisooqatigiit partiianinngaanniit isumaqatigiilluinnarluta suliaq una tigugatsigu.

Aamma nalunngilara neriullungalu paasinartumik pissusilersortarneq tunngavigalugu aamma illuatungiliuttut tassani suleqataanissaat qularinngilluinnarpara, oqaluuserisassanngortitamut taamatut inissinneqarnera.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliata aappaat (IA)

Massakkullu siunnersuuteqartumut aamma partiit oqaaserisaannut Isumaginninnermut Naalakkersuisoq akissuteqassaaq, Isumaginninnermut Naalakkersuisoq takanna.

Isumaginninnermut Naalakkersuisoq,

Maliina Abelsen, Isumaginninnermut Naalakkersuisoq (IA)

Isumaqarpunga peqqussut inatsisartut peqqussutaat pisortaninngaannit ikiorsiissut taamaalillunilu aalisartut piniartullu inuuniarnerminni ikiorserneqarsinnaaniassammata.

Isumaqarpunga siullermik pingaaruteqartoq siunnersuuteqartoq qutsavigissallugu attuumassuteqarlunnartumik apeqqummut saqqummiussilluni taanna naammassillugu ukiorpassuarni suliarineqarsimanngitsoq.

Taava pappiaqqat kingumut misissoraanni, aamma taama ilioreerpunga, taava takunikuuara inatsisartunit saqqummiunneqartuaannartarsimasoq.

Tassa taannarpiaruna pissutigalugu Naalakkersuisut siunnersuuteqarsimasut akileraartarnermut inuulluarnermullu kommissionimi pilersinniarlugu ajornartorsiut naammassiniarlugu aaqqinniarlugu, tassa ersarinnerusumik allamik oqaatigisinnaanngilarput.

Qanoq ililluta una iluarsisinnaavarput, taamaalilluni ilaannikkut ajornakusoorsinnaavoq itigartitsisoqarlunilu siunnersuummut akuerineqarluni, tassa oqarsinnaagatta suliaq aallartinneqareersimasoq.

Tassa ajornartorsiut assigiinngitsorpassuarnik attuumassuteqarami, taavalu aalisartut piniartullu inuiaqatigiinnut pingaaruteqartorujussuummata, taava aamma suliaq peqqissaarullugu suliarineqassaaq.

Taamaammat pingaaruteqarluinnarpoq aamma piniartunut aalisartunullu ataqqinninnermik saqqummiilluta. Tassa isumaqarpunga politikkerit tamatta uagut nukigut nunami suliassanut atorusunneruagut.

Taamaattumik isumaqarpunga pingaaruteqartoq erseqqissaatigissallugu attuumassuteqarluinnartumik siunnersuuteqartaruma uani. Taama oqareeraanni taava aamma isumaqarpunga pingaartuusoq erseqqissassallugu Siumukku saqqummiussa. Taavalu aalajangiusimassallugu eqqarsaatigeqqittuaannassallugulu.

Taava soorlu Atassut allappoq, uagut Atassummi qularutiginnilarput piniartut aalisartullu atukkaminnik pitsanngortitserusunnerusut, isumaginninnermi ikiorserneqarnermiit. Tassa isumaqarpunga tassani pingaarutilimmik tigusaqarsimasut, tassa paasissavarput qanoq iliorluta aalisartullu piniartullu nammineq aningaasanik pissarsisinaanissaannut.

Taamaammat isumaqarpunga pingaaruteqartuummat uninngatilaartariaqartoq. Tassa isumaginninnermut ikiorsiissutinik piniartarluni kissaateqartoqarneq ajormat. Tassa ulluni kingullerni aalisartut piniartullu oqallisigineqartorujussuussapput, tassa isumaqarpunga aalajangiusimaneqassasut nallinnartullu aalisartullu assigiissinneqassanngimmata.

Tassani aalisartorsuaqarpoq piniartorsuaqarpoq aamma uani sianigissagatsigu tunumut qiviartuaannartarneq taavalu nalligiinnarlugit.

Taava aamma upperisinnaassavarput arlaatigut namminneq namminiilersinnaassasut, tassa isumaqarpoq aamma aalisartut piniartullu taamannak iluatsitsiniarumaartut. Taavalu aamma taamaaliussappata akileraartarnermut inuulluarnermullu kommissionip suliatigoortillugit.

Taava aamma assigiinngitsuniit partiininngaanniit sammineqarpoq paatsiveerutsinneqarl.. taava ilai itigartitsipput. Taava aamma taamaattumik Ataatsimiititaliaqarp.. taava aamma qinngasaarisoqarpoq, taanna ajunngilaq.

Tassa ajunngilaq taanna, taassuma ikiorserneqarnissaatigut, taakkua ikiorserneqarnissaatigut samminiarneqarput. Taava tassa nalinginnaasumik imaakkami siunnersuut akileraartarnermut kommissionimut nassiunneqarpoq.

Pisortat qanoq iliussappat, qanoq ilillutinuna ikiorsertassavaat pisariaqartitsisartut, qanoq ililluta inatsisit allanngortissavarput taamaalilluta? Assersuutigalugu soorlu inuussutissarsiornermut politikki ataatsimoortoq ingerlatiinnarsinnaagutsigu uagut nammineq piumassutsivut atorlugit.

Taava aamma ilisimalluinnarpara oqallisigereer... siviloorujussuarmik oqallisigerusukkatsigu, tassa isumaqarpugut pingaartuuvoq immaqa siumut samminerulaartartuugutta. Suunuku takorluugarigigut siunissamut. Taava soorunami ukiut qulit pisimasut aamma ilaannikkut takuneqarsinaapput, kisianni tassa siumut samminiartussaapput. Taamaammanuna akileraartarnermut atugarissaarnermullu kommissionimi suliaqaqq...niarnivut imaanngitsoq ukiut qulit matuma siornatigut suut sammineqarsimanersut pillugit.

Isumaqarpunga misigissusaapput aamma oqallittarnissani, sunaana siumut angorusukkipput, suunuku, qanoq iliorlutaana aalisartut piniartullu pisariaqartitsinerani ikiorserniarigut uani Inatsisartut peqqussutaanni? Taavalu taanna Akileraartarnermut Inuulluarnermullu Kommissionip suliarillugu aallartissavarput.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliata aappaat (IA)

Isummagininnermut Naalakkersuisup akissuteqarneranut qutsavigeriarlugu massakkut tullunnguutisooq Inatsisartunut ilaasortaq Karl Lyberth, Siumut.

Karl Lyberth (S)

Qujanaq.

Isumaginninnermut Naalackersuisup saqqummiinnermini eqqissisimanerulaarluni saqqummiisuuguni immaqa nuannernerussagalarpoq aamma politikkeriqatiminik ilinniartitserpalaartutut iliornani saqqummiiguni nuannernerussagalarpoq.

Isumaginninnermut Naalackersuisup ilaatigut oqartoqarnerarpaa piniartut aalisartullu naakkinartutunngooq taakkartorneqartut.

Isumaqaarpunga taamatut oqartoqanngitsoq. Piniartut aalisartullu pisavut, taakkua soorlu uanga oqarninni oqaluppunga piniartuuneq aalisartuunerlu nuannersoq, inuuneq nuannersuusooq. Naakkinartutut taakkartorneqanngillat.

Kisianni ilaanneeriarlutik pisariaqartitsisarput allatuulli ikiorseqarnissaminnut, taannaana aaqqinniaripput. Qinnuigissavakkit oqalutsillunga akioqqunanga massakkut.

Taava uagut Siumuminngaanniit saqqummiinitsinni una pivarput. Taakkua ajornartorsiorsinnaasartut pitsaanerpaamik ikiussagalarpagut, atugarisaasa maannakkut ajorseriartinnagit.

Maannakkut Naalackersuisut siunniuffiat qiviarutsigu, anguniagaat qiviarutsigit inatsisissamut siunnersuut qiviarutsigu, taakkoqqeqqissaajunagmik eqqorneqartussat, ajornernik atugaqartussat. Taannaana Siumuminngaanniit tikkuartoripput.

Taamatut siunniuffisi qimallugit allamik pitsaanermik, taakkununga pitsaanerusussanik siunniuffeqartuugussi uagut Siumuminngaanniit anguniakkatsituulli taava taakkua pitsaanerpaamik ikiussagalarpagut, taamatut periarfissaanik pitsaanernik pilersitsilluta.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaata aappaat (IA)

Naalackersoq.

Maliina Abelsen, Isumaginninnermut Naalakkersuisoq (IA)

Aap, tassa siullermik Karl Lyberth, qanoq saqqummiussissanerlunga nammineq aalajangissavara. Tassa saqqummiussisarnissarput nammineq akisussaaffigissavarput tassa aamma oqaatsinik saqqummiussassinni Siumuminngaanniit Aningaasanut inatsik 2010-mut inatsik sammivat.

Uani pineqarpoq pisortaniit ikiorsiissutit pillugit peqqussut. Taavalu nallinnartunik taajorakkit, tassaniuna uani upperinnineq uterteqqikkusukkakku aamma uani eqqarsaatigalugu, qanoq taanna kinguneqassava.

Tassalu qanoq takorluugaqarnerluta tassa Naalakkersuisuninngaanniit uagut takorluugaqaratta.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Inatsisartunut ilaasortaq Hans Enoksen, Siumut.

Hans Enoksen (S)

Qujanaq Siulittaasoq.

Tassa uani Naalakkersuisut innersuussutaat malinneqanngilaq, isumalioqatigiissitamut suliaassanngortinneqarnissaa. Kisianni Ataatsimiititaliamut ingerlatinneqarnissaa taanna suliarineqartussanngorpoq.

Innersuunneqanngilaq isumalioqatigisiitami suliarineqassasoq massakkullu Inatsisartut Ataatsimiititaliaanni suliarineqarnissaa innersuunneqarpoq.

Taanna neriuppunga massakkut Siulittaasutut issiasup uppersarsinnaassagaa.

Qujanaq.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaa aappaat (IA)

Tassa ilumoorpoq una siunnersuut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamut ingerlanneqartussatut amerlanerussuteqartunit aalajangerneqarpoq.

Naalakkersoq.

Maliina Abelsen, Isumaginninnermut Naalakkersuisoq (IA)

Naamik tassa taamaallaat isumaqatigilluinnarpara.

Olga Poulsen Berthelsen, Siulittaasuup tulliaata aappaat (IA)

Massakkullu oqaaseqarumasunik kissaateqartoqanngimmat immikkoortoq 40, taamaasilluni naammassineqarpoq.